

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 23a

Ljubljana, četrtek, dne 29. januarja 1931

Leto II.

Pierre Laval
predsednik nove francoske vlade.

Nova francoska vlada se jutri predstavi parlamentu

Pariz, 28. januarja. AA. Včeraj se je sestalo ministrstvo Laval na prvo sejo. Kakor poročajo bo predstavilo zbornici v petek popoldne. Z 28. januarja. AA. Veliki časopisi v tem pozdravljajo novo ministrstvo Laval in oglašajo potrebo tim prejšnjega sprejema računa in zahtevajo, naj prenehajo politične porbe. Časopisi končno menijo, da bo imelo ministrstvo Laval močno večino.

Pariz, 28. januarja. AA. Bivši državni podtajnik Ossala je izstopil iz radikalno - socialistične stranke zaradi nasprotij v vprašanju parlamentarne taktike.

Dvajsetletnica pastirovanja nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 28. januarja. k. Jutri 29. januarja se bo v Zagrebu na slovesen način proslavila 20-letnica nadškofovskega pastirovanja dr. Ante Bauerja. Glede na to je nadškof dr. Bauer nocjo ob 8. priredil rout, na katerega so bili povabljeni minister dvora Jeftić, maršal dvora general Dimitrijević, upravnik dvora general Vučković, vsi v Zagrebu navzoči ministri, mestni župan dr. Srkulj, armijski komandant general Marković, in še drugi odličniki, vsega skupaj 40 po številu. Nocoj bo dr. Bauerju izročil mestni župan diplomu o njegovem sprejemu za častnega meščana zagrebskega.

Dr. Korošec v Zagrebu

Zagreb, 28. januarja. k. V Zagrebu je dospel dr. Anton Korošec, da se udeleži proslave 20-letnega jubileja nadškofa dr. A. Bauerja. Dr. Korošec je bil danes popoldne v maršalatu dvora in se je tam vpisal v dvorno knjigo.

Nemci zadovoljni z uspehi dr. Curtiusa

Berlin, 28. januarja. AA. Nemški zunanji minister dr. Curtius je poročal državnemu predsedniku Hindenburgu o rezultatih zasedanja Sveta Društva narodov. Hindenburg se je Curtiusu zahvalil za uspeh, ki ga je dosegel v interesu Nemčije v Zenevi.

Nemško časopisje se skoraj izključno bavi z ženevskim zasedanjem in izreka zadovoljstvo, da se je zunanji minister vrnil s pozitivnim uspehom v domovino. V torek bo razpravljalo o zasedanju Sveta Društva narodov zunanje-politični odbor nemške zbornice.

Brezposelnost pred Društvom narodov

Zeneva, 28. januarja. AA. V mednarodnem uradu dela je komisija za brezposelnost nadaljevala svoja posvetovanja. Na zborovanju sta govorila italijanska delegata Delicelis in Olivetti, ki sta se izjavila za izrabo neobdelanega ozemlja in za mednarodno gospodarsko sodelovanje.

Berlin, 28. januarja. AA. V Nemčiji bo v kratkem brezposelnih 5 milijonov. Najbolje stoji v tem pogledu Francija, kjer je bilo v tretjem tednu januarja brezposelnih le 22.464.

Albanski kralj na Dunaju

Benetke, 28. januarja. AA. Semkaj je prispela italijanska izvidnica »Quarto«. Albanskega kralja Ahmeda Zoga so pozdravile oblasti in velika množica. Kralj se je odpeljal z motornim čolnom do postaje, nakar je odpotoval s posebnim vlakom na Dunaj.

Dunaj, 28. januarja. AA. Albanski kralj Zog je dospel danes ob 7.34 na Dunaj, kjer biva v največjem inkognito.

Huda hripa na Grškem

Atene, 28. januarja. AA. Ker se hripa zelo širi, je vlada sklenila zapreti vse šole, kinematografe, gledališča, koncertne dvorane itd. za 10 dni. Prepovedani so vsi javni shodi. Na hripi so oboleli štirje ministri. Stanje Venizelosa je zadovoljivo.

Bivanje kraljevske dvojice v Zagrebu

Najvišje odlikovanje zagrebskega nadškofa dr. Bauerja - Predstavnice Jugoslovanske ženske zveze pri Nj. Vel. kraljici - Prvi kr. ukazi v Zagrebu - Zagrebško mestno zastopstvo v avdijenci

Zagreb, 28. januarja. AA. V toku današnjega dopoldneva se je zbrala na Markovem trgu velika množica ljudstva v pričakovanju, da vidi Nj. Vel. kralja in kraljico. Za časa spremembe dvorne straže je koncertirala pred dvorom vojaška godba. Nj. Vel. kralj je šel iz dvora ob 11. v spremstvu pravosodnega ministra Srskića, prvega adjutanta generala Stojanovića in maršala dvora gen. A. Dimitrijevića. Nj. Vel. kralj se je napolnil v nadškofijski dvor, da obišče nadškofa dr. Antona Bauerja.

Nj. Vel. kralj pri nadškofu dr. Bauerju

V nadškofijskem dvoru je Nj. Vel. kralja sprejel nadškof Bauer, s katerim se je Nj. Vel. kralj pristrčno pozdravil. Ob tej priliki je Nj. Vel. kralj predal zagrebskemu nadškofu najvišje odlikovanje red Karadjordjeve zvezde I. reda s sledečimi besedami:

»Drago mi je, da pride proslava 20. obletnice Vaše prosvetitve za škofa v dobo našega bivanja v Zagrebu. To mi daje zadovoljstvo, da Vam tudi osebno čestitam. V znak priznanja za Vaše dolgoletno narodno in prosvetno delo za blaginjo cerkve in naroda Vas odlikujem z redom Karadjordjeve zvezde I. stopnje.«

Po teh besedah je Nj. Vel. kralj predal osebno red nadškofu, ki je bil globoko ganjen ter se z radostjo in srečen zahvalil Nj. Vel. kralju za izkazano čast. Nato je nadškof razkazal Nj. Vel. nadškofijski dvorec. Nj. Vel. kralj se je divil notranji ureditvi dvorca. Ves čas se je zelo pristrčno razgovarjal z nadškofom. Kakor pred dvorom na Markovem trgu, tako je tudi pred nadškofijskim dvorcem, ko se je pojavil, pozdravila kralja množica s pristrčnimi in navdušenimi klici. Kralj je nato odšel na kratek izprehod v okolico. Ob 12. se je Nj. Vel. kralj vrnil v svoj dvor. Predstavnice Jugoslovanske ženske zveze v avdijenci pri Nj. Vel. kraljici

Zagreb, 28. januarja. AA. Medtem ko je bil Nj. Vel. kralj v nadškofijskem dvoru,

je Nj. Vel. kraljica sprejela v avdijenco predstavnice Jugoslovanske narodne ženske zveze, go. Zlato Kovačević-Lopašić, Olga Krnjić-Peš, go. Danico Bedeković in predstavnice vseh ženskih društev včlanjenih v Jugoslovanski narodni ženski zvez. Zbranih je bilo predstavnic 27 ženskih društev, in sicer za vsako društvo dve predstavnici.

Nj. Vel. kraljico je pozdravila z lepimi besedami gospa Zlata Kovačević-Lopašić, nato so bile predstavljene Nj. Vel. kraljici vse prisotne dame. Nj. Vel. kraljica se je zanimala v pristrčnem razgovoru z damami za delovanje in cilje društev, ki jih predstavljajo, posebno zanimanje pa je pokazala za delo društev, ki se brigajo za deco.

Prvi kr. ukazi v Zagrebu

Zagreb, 28. januarja. AA. Včeraj in danes je podpisal Nj. Vel. kralj prve ukaze v Zagrebu, med drugim nekaj ukazov osebnega značaja in en ukaz mednarodnega značaja. To je ukaz, s katerim se našemu poslaniku v Haagu Bošku Hristiću daje pooblastilo, da podpiše protokol o našem priznanju kompetence stalnega mednarodnega razsodišča za tolmačenje haške konvencije za mednarodno pravo. Ukazi so podpisani s temi besedami: »Dano v kraljevem mestu Zagrebu, dne 27. januarja 1931.«

Mestno zastopstvo v avdijenci pri Nj. Vel. kralju

Zagreb, 28. januarja. AA. Danes popoldne ob 6. je Nj. Vel. kralj sprejel v avdijenco zagrebško mestno zastopstvo pod vodstvom mestnega načelnika dr. Srkulja. V imenu mestnega zastopstva je pozdravil Nj. Vel. kralja dr. Srkulj s temi le besedami:

»Veličanstvo! Vaš sklep, da prebijete nekaj časa v svojem Zagrebu sredi hrvatskega dela našega naroda, je naletel na burno navdušenje v vseh slojih meščanstva, zlasti pa na njegovem mestnem zastopstvu. Vsi zastopniki so srečni in pre-

srečni nad tem sklepom Vašega Veličanstva in so imeli edino željo, da se Vam osebno zahvalijo. Zahvaljujoč se Vašemu Veličanstvu za ta sklep, vzkliknemo iz dna duše: Živelo Vaše Veličanstvo naš vladar Aleksander I.! Živela kraljica Marija! Živel visoki kraljevski dom!«

Vsi zastopniki so vzkliknili za mestnim načelnikom.

Nj. Vel. kralj se je za ta govor zahvalil s temi le besedami:

»Želim tudi pri tej priliki, gospod mestni načelnik in gospe, izraziti Vam v imenu kraljice in v svojem imenu radost, da se tako ugodno in prijetno počutiva med vami, med vašimi dragimi Zagrebčani. To je bila naša srčna želja, da se v vaši sredi češče mudimo. Zahvaljujemo se Vam, ker je zdaj omogočeno, da moremo v bodoče češče prihajati in delj časa ostajati in iz tega našega zgodovinskega in slavnega mesta voditi tudi tekoče posle. Razvoj in napredek Zagreba v teh nekaj letih sta izzvala obudovanje in naš ponos. Mestni zastopniki morajo še dalje z vso silo delati v tej smeri s prepričanjem, da jih bo pri tem delu spremljala in jim pomagala moja največja pažnja.«

Nato je Nj. Vel. kralj imel cercle z mestnimi zastopniki in se razgovarjal z njimi.

Nj. Vel. kraljica v zagrebski okolici

Zagreb, 28. januarja. AA. Nj. Vel. kraljica se je danes okoli 2. ure v spremstvu dvorne dame Eleonore Švrjlgove in adjutanta odpeljala z avtomobilom na izlet v zagrebško okolico. Peljala se je skozi Podused, Samobor do Mokric. Tu se je Nj. Vel. kraljica ogledala dvorec. Ob 4-50 se je Nj. Vel. kraljica vrnila v dvor.

Zagreb, 28. januarja. k. Povodom bivanja Nj. Vel. kralja v Zagrebu je prejel mestni župan dr. Srkulj iz Bakra navdušen telegram, v katerem se izraža veselje in iskreno zadovoljstvo zaradi tega poseta. V telegramu Zagrebu čestitajo, da imajo v svoji sredini branitelja Jugoslavije proti našim narodnim sovražnikom.

Po kaj je šel grof Bethlen na Dunaj

»Temps« o pomenu njegovega obiska - Nova madjarska politika v zvezi s prizadevanji za ustanovitev bloka revizionističnih držav - Upi, ki se ne bodo izpolnili

Pariz, 28. januarja. p. V članku, posvečenem sedanjemu obisku grofa Bethlena na Dunaju, ugotavlja »Temps«, da so se bili odnosi med Budimpešto in Dunajem po vojni močno ohladili. K temu je mnogo doprinesla afera Burgenlanda. Budimpešta ni mogla preboleti zgube te pokrajine, a na drugi strani je z nezaupanjem gledala tudi na propagando za priključitev Avstrije k Nemčiji. Iz teh in raznih drugih razlogov so bili odnosi med Avstrijo in Madjarsko ves čas po vojni samo normalni in nič več.

Ali so se ti odnosi — se vprašuje list — sedaj spremenili pod vplivom novih okoliščin? Madjarska se je izklopala iz položaja osamljenosti, v katerem se je znašla po koncu vojne. Z Italijo je sklenila razne pogodbe. O vrednosti teh pogodb se da sicer razpravljati; toda večkrat se zdi, da igra Madjarska nalašč igro fašistovske politike, ker upa, da najde v Rimu podporo, ki ji je pri njenih prizadevanjih za doseg revizije trianonske mirovne pogodbe neobhodno potrebna. Rim sam se s svoje strani trudi, da bi zboljšal svoje odnose z Avstrijo z namenom, da bi ustvaril čim več ugodnosti za fašistovsko politiko v srednji Evropi.

Na drugi strani se je mnogo naglašalo, da je imel lanski Bethlenov obisk v Berlinu veliko važnost. Obisk se je izvršil sicer pod pretvezo urejevanja gospodarskih vprašanj med Berlinom in Budimpešto, toda pogovori se niso nanašali le na predmete gospodarskega značaja. Na podlagi vsega tega se da sklepati, da nastopa Budimpešta s svojim vlogom v okviru nekake

nove politike, kateri se skuša položiti temelje v srednji Evropi in ki gre za tem, da bi se grupirali vsi nezadovoljni elementi proti sedanjemu redu, kot ga določajo mirovne pogodbe.

List zaključuje, da imajo v Avstriji pretenak čut za neposredno realnost, da bi se hoteli spuščati v tako politiko. Zato bodo ostala Bethlenova prizadevanja brez uspeha in njegova akcija ne bo prišla dlje nego do sklenitve navadne prijateljske pogodbe.

Dunaj, 28. januarja. AA. Madžarski ministriški predsednik grof Bethlen se je vrnil davi ob 8-35 z Dunaja nazaj v Budimpešto.

Dunaj, 28. januarja. d. »Der Abend« piše o dunajskem posetu madjarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena, da so Bethlena na Dunaju presenetljivo hladno sprejeli. Samo ob sebi je umevno, da socialistični tisk Bethlena ostro odklanja, kakor tudi namene njegovega poseta. Toda tudi meščanski tisk ni pripisoval posetu grofa Bethlena nobenega posebnega pomena. Povedal mu tudi ni nič drugega kakor vlnudnosti. Isti list poroča iz meščanskih parlamentarnih krogov, ki so o avstrijski zunanji politiki in posebej o nazorih dr. Schobra natančno poučeni. To-le: Grof Bethlen je bil na Dunaju sprejet z vsemi častmi, ki mu gredo, in se tudi ni vrnil v Budimpešto s praznimi rokami. Kajti prijateljska pogodba, ki je bila podpisana na Dunaju, pomeni vendar uspeh. Vkljub temu nima grof Bethlen nobenega vzroka za kake velike nade. Kar so mu tu rekli, to so bile vlnudnosti, kar so mu

tukaj podpisali, so bile samoobsebi umevne stvari. V resnici je imel grof Bethlen s posetom na Dunaju čisto druge cilje pred očmi. Toda ti se mu ne bodo izpolnili.

»Die Stunde« piše: Skupni interesi, ki jih posebno naglašajo grof Bethlen, so zelo dvomljivi. Avstrija nima nobenega interesa na ohranitvi madjarskega veleposestva. Tudi nima nobenega interesa na vrnitvi Habsburžanov kakor prav tako ne na hegemoniji madjarskega naroda. Ti interesi so zelo daleč. Naši interesi so usmerjeni proti zapadu. Proti vzhodu imamo odprta vrata, toda za vsakogar.

Zanimiv incident med ameriškim generalom in Mussolinijem

Washington, 28. januarja. I. V ameriški javnosti je zbudil veliko zanimanje spor, ki je nastal med ameriškim generalom Butlerjem in fašistično vlado. General Butler, ki je poveljnik važne pomorske strategične točke v državi Maryland, je imel pred nedavnim govor, v katerem se je zelo neugodno izrazil o osebi gosp. Mussolinija. Trdil je, da je Mussolini s svojim avtomobilom povozil nekega otroka. Po nesreči pa ni hotel ustaviti avtomobila, češ da so važnejši državni posli kakor življenje posameznika. Trdi se, da je Butler imenoval Mussolinija »pobesnelega psac, ki samo popada, da bi izzval vojno«. Zaradi tega govora je italijanski poslanik v Washingtonu vložil protest pri ameriškem zunanjem ministrstvu, kjer je izjavil, da so Butlerjeve trditve popolnoma izmišljene. Ameriška vlada je zahtevala od Butlerja pojasnilo o tem njegovem govoru. Od tega pojasnila bo odvisno, kako se bo ta čudna afera naprej razvijala.

Prestolni Zagreb

Vse drugačne dolžnosti ko druga mesta ima prestolnica. Kajti v prestolnici se zbirajo vse sile naroda in zato mora tudi iz prestolnice izhajati vedno nova pobuda narodu za napredek. Soke, ki jih črpa prestolnica iz naroda, mora obogatiti vrtni v narod, ne pa jih samo uporabljati za množitev lastnega bogastva. Če namreč prestolnica te svoje nujne dolžnosti ne vrši, potem bo pač dosegla, da bo sama za nekaj časa silno narasla in se dvignila, usahnili pa bo dotok sil iz dežele, kar bo nujno povzročilo tudi krizo v prestolnici sami, ki se brez tega dotoka sploh ne more pravilno razvijati.

Priznati treba, da se naša tri glavna mesta te svoje velike naloge tudi zavedajo in tako je bil Beograd vedno središče vseh srbskih sil, Zagreb vseh hrvatskih in Ljubljana vseh slovenskih. Tudi so bile vse te tri prestolice vedno inicijativne in iz njih je prihajala med narod vedno nova pobuda za razvoj nacionalnega življenja.

Z nastankom Jugoslavije pa so se naloge vseh teh treh mest znatno razširile, ker vsako od teh mest je bilo vsaj za krajši čas tudi prestolnica vse države. To se pa pravi, da ta mesta niso bila takrat samo središče slovenstva, srbstva ali hrvatstva, temveč središče vsega jugoslovanstva in bi morala zato tudi gledati, da dajo vsemu jugoslovanstvu nove pobude. Z veseljem moramo konstatirati, da so to naloge ta mesta tudi izvršila in med njimi na najodličnejši način tudi Zagreb, ki je danes naša jugoslovska prestolnica.

A tudi že preje, ko še ni bilo Jugoslavije, je Zagreb že zvesto izpolnjeval svojo jugoslovsko misijo. Pred sto leti se je začel v Zagrebu Gajev ilirski pokret, pozneje je škof Strossmayer povzdignil jugoslovsko misel z ustanovitvijo Jugoslovske akademije na najvišje mesto. Ravno tako je storil Zagreb svojo dolžnost med vojno in enako tudi po vojni, pa čeprav so včasih skušali zlasti nekateri naši narodni nasprotniki že zlohotno pripominjati, da Zagreb na to svojo dolžnost pozablja. Ali ti ljudje se niso zavedali, da je zdrava tekma med Zagrebom in Beogradom gospodarsko dvignila obe prestolnici, da pa ta tekma ni segala nikdar tako daleč, da bi se zadelo ob jugoslovsko misel. Tej je ostal Zagreb slej ko prej udan in zvest in to je Zagreb opetovano dokazal, najbolj pa ob času obiskov Nj. Vel. kralja. A tudi pri drugih prilikah. Tako gotovo ni nobeno drugo mesto s takšnim navdušenjem pozdravilo 6. januar ko Zagreb. Ni pa bilo to navdušenje le hipno, temveč je ostalo vedno živo, kakor je pokazalo velikansko zborovanje kmetov prejšnji mesec in kakor je še sijajneje dokazal sprejem Nj. Vel. kralja. Iz Zagreba je tudi izšla pobuda za pomembne poklonitvene deputacije, Zagreb je dal tudi ono silno inicijativo, da se združi vse seljaštvo države v skupnem delu za Jugoslavijo. Svojo nacionalno in jugoslovsko dolžnost je zato Zagreb v polni meri izvršil in zato tudi docela zaslužil priznanje, ki mu ga je izrekel kralj Aleksander, ko je pozdravil Zagrebčanom z balkona banske palače z besedami:

»Kraljica in jaz sva globoko ganjena nad tem navdušenim sprejemom našega drugega Zagreba, ki že od nekaj goji svetle hrvatske tradicije in veliko jugoslovsko narodno idejo.«

To je dragoceno priznanje kralja in tem bolj dragoceno, ker povdarja oni dve veliki nalogi, katerima je bil Zagreb vedno zvest, da je gojil svetlo hrvatsko tradicijo in veliko jugoslovsko narodno idejo. Spojitev hrvatske tradicije z jugoslovsko idejo pa je baš ono, kar je danes najvišja naloga, ker iz nje izvira ona harmonija jugoslovskega razvoja, ki je pogoj za napredek vsega jugoslovskega naroda. Ta harmonija je bila tudi namen 6. januarja in ko Zagreb ustvarja to harmonijo, tedaj tudi vrši najkoristnejše in najlepše nacionalno delo.

Zagreb, ki je vedno razumel to svojo najvišjo nalogo, bo sedaj, ko je res jugoslovska prestolnica Zagreb, vršil gotovo v še vzglednejši meri, kakor je to povdaril tudi Nj. Vel. kralj, ko je v svojem pozdravu na Zagrebčane povdaril, svojo nezlomljeno vero, da stoji Zagreb čvrsto ob svojem kralju in da mu zvesto sledi v veliko bodočnost naše kraljevine Jugoslavije.«

In ker Zagreb to svojo nalogo vrši, zato že davno ni več samo ponos Hrvatov, temveč tudi ponos vseh Jugoslovanov. Te dni, ko preživlja Zagreb slavnostne dni, je ta ponos še zlasti živ in viden in zato se da-

Zasedanje banskega sveta Dravske banovine

Velika inicijativnost banskih svetnikov - Složno in solidarno delo za napredek banovine

Ljubljana, 27. januarja. AA. Na peti seji banskega sveta se je razpravljalo o proračunu zdravstvenih zavodov.

Načelnik dr. Dolšak Fran je dal pojasniti k temu proračunu ter omenil, da se je pri določitvi staleža osebja upoštevalo sedanje stanje in nujno potrebno povečanje zaradi razširitve bolnic. Zaradi padca cen življenjskih potrebščin se bo pri materijelnih izdatkih moglo prihraniti približno 15%. Omenja dalje razne že izvršene in nameravane razširitve, novogradnje in povečanja zdravstvenih ustanov. V te svrhe so bolnice bile primorane najeti posojila. V delno kritje anuitet in obresti so se oskrbnine zvišale za Din 2-50. Ta povišica ne bo zadela revnih slojev, ker se prošnje za znižanje oskrbnine zelo širokogradno rešujejo. Zaradi lažjega odplačila najetih dolgov je pri vseh večjih bolnicah ustanovljen s posebnim pravilnikom gradbeni fond.

Dr. Režek Josip je mnenja, da bi se za zdravstvo dalo doseči mnogo več uspehov lokalnih faktorjev. Zato bi bila potrebna primerena dekoncentracija z razširitvijo občinskega delokroga. Poudarjal je važnost in pomen Dolenjskih toplic in je mnenja, da bi se te toplice morale preurediti v ljudsko zdravilišče. To akcijo naj izvede banska uprava s tem, da prevzame te toplice.

Ban dr. Marušič je pojasnil, da je na dnevnem redu sedanjega zasedanja banskega sveta tudi predlog glede nakupa Dolenjskih toplic.

Pire Ciril je naglašal, da so zaradi težkih finančnih prilik, v katerih je uprava zdravilišča Golnika, oskrbnine v tem zdravilišču razmeroma zelo visoke in jih zmorejše bi boljši in premožnejši krogi. Morala bi se pa najti pot, da tudi to zdravilišče postane ljudsko zdravilišče. To bi se dalo doseči s tem, da banska uprava prevzame amortizacijo in obresti dolga, ki ga ima Golnik, ali pa da mu dodeli vsako leto večjo podporo. Treba bi bilo tudi zgraditi otroško zdravilišče za tuberkulozne otroke.

Načelnik dr. Dolšak konstatira, da je postal Golnik res sanatorij za imovitejšo sloje, poroča pa, da uživa na Golniku stalno 14 bolnikov 45% popust. Banska uprava je nadalje določila tudi prispevek Din 150.000, ki služi za zdravljenje siromašnih na Golniku. Zdravstvena uprava bi z največjim veseljem pozdravila, če bi se našla pot, da se ta zavod socializira.

Priznava potrebo zgraditve otroškega zdravilišča za tuberkulozno deca. Banska uprava je v ta namen pošiljala bolne otroke na otok Krk, kjer ima svojo ferijalno kolonijo, ki se je zelo dobro obnesla. Občina Vrhnika na Krku je ponudila banski upravi brezplačno na razpolago stavbišče, da se tamkaj zgradi otroško zdravilišče. Zavedna akcija je v teku.

Robič Srečko predlaga, da se vzame v resni pretres povečanje in razširitev mariborske bolnice, ki je prenapolnjena z bolniki.

Načelnik dr. Dolšak je pojasnil, da je razširjanje mariborske bolnice v zvezi z zamenjavo sveta, ki meji na bolnico in ki je last kaznilnice. Dokler se to vprašanje ne reši, se ne more prijeti z deli. Pogajanja z ministrstvom pravde so v teku. Finansiranje je že urejeno. Načrti se izdelujejo.

Na Lebingerja Hinka je napravilo mučen vtis zvišanje bolničnih oskrbnin. Tudi to sicer majhno povišanje bo povzročilo med kmečkim prebivalstvom mnogo razburjenja. V dosedanem trenutku povišanje ni bilo na mestu. V proračunu pogreša podpore za bolnico Usmiljenih bratov v Kandiji.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je pojasnil, da sloni ureditev vprašanja naših bolnic na principu gospodarnosti na teh zavodih. Temu cilju služi uvedba gradbenih fondov. V te se steka del oskrbnine. Ravno zato so se tudi zvišale oskrbnine. Dosedanje oskrbnine so bile tako nizke, da niso krile niti strogo materijelnih izdatkov kljub temu, da v njih niso zapopadeli osebni projekti bolničnih osebja, niti stroški lokalov in bolniških naprav. Oskrbnine je bilo torej treba prilagoditi faktični potrebi. Povišanje se mu ne zdi nesocialno, ker bodo k plačilu pritegnjeni predvsem imovitejši sloji ter ustanove in faktorji, ki iz svojih fondov plačujejo oskrbnino, kakor n. pr. OUZD. Neizterljive bolniške stroške plača itak banska uprava, razven tega pa prispeva k stroškom za revne, odnosno ima možnost, da jim oskrbnine zniža. Zvišanje oskrbnin bo imelo za posledico, da bo banovina plačevala za plačila nezmožne bolnike tudi drugim privatnim bolnicam večje oskrbnine, s čemer je tem indirektno naklonjena prav znatna podpora, n. pr. bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

Ban dr. Marušič je smatral za potrebno poudariti, da je neprimerno govoriti o razburje-

Konferenca o delavskem zavarovanju

Beograd, 28. januarja. AA. V prostorih beograjske Industrijske zbornice bo 2. februarja širša konferenca zastopnikov gospodarskih organizacij. Razpravljalo se bo o vprašanju definitivne izdelave predloga zakona o delavskem zavarovanju.

Prepoved priseljencev v Argentino

Beograd, 28. januarja. AA. Po obvestilu argentinske vlade se prepoved priseljavanja v Argentino ne tiče teh-le kategorij ljudi: 1. najodličnejših sorodnikov (moža, žene, mladoletne dece, ki gre k staršem, in staršev, ki gredo k sinovom in hčerkam); 2. oseb, ki jim je dovolila priseljevanje argentinska vlada; 3. osebom, ki imajo vizum za povratek, ali pa se po kratkem bivanju v domovini vračajo v Argentino.

nes vsi Jugoslovani z radostjo in zanosom spominjamo naše prestolnice, lepega in krepko razvijajočega se Zagreba. Naj živi naš prestolni Zagreb!

nju in o mučnih utisih, ker to ne odgovarja faktičnemu stanju, zlasti ne glede bolniških oskrbnin, katero vprašanje se je reševalo po temeljitem preudarku in imajo pred očmi kakor vedno le dobrobit širokih plasti naroda.

Pfeifer Jožko je z zadovoljstvom vzel na znanje povišanje oskrbnin, ker bo ravno povišanje pripomoglo, da se da bolnikom, katerim gre, posebno boljšo hrano oz. boljšo oskrbo.

Dr. Roš Franjo izraža bojazen, da bo povišanje oskrbnin uplivalo tudi na privatne sanatorije. Prosi za izdatno podporo za celjsko bolnišnico.

Lipej Franjo je predlagal, da bi bila bolnica v Brežicah nujno potrebna adaptacije in da bi se tam ustanovil porodniški oddelek. Priporočila nakup posestva grofa Attemsa v Brežicah za hiralnico. Ta hiralnica bi lahko služila tudi za krški srez. S tem posestvom je zvezan tudi večji kompleks zemljišča in bi se mogla hiralnica vzdrževati iz lastnih sredstev.

Košir Anton je predlagal, naj se poveča bolnica Rdečega križa v Konjicah.

Ban dr. Marušič je pojasnil, da je povečanje te bolnice sedaj nemogoče, obljubil pa je primerno podporo.

Lebinger Hinko je z zadovoljstvom vzel na znanje razloge, ki so dovedli bansko upravo do tega, da je povečala oskrbnino. Prosi, da bi se tudi prošnje kmečkega prebivalstva za znižanje oskrbnine v prvi vrsti vpoštevale.

Benko Josip je prosil, naj se ozira tudi na bolnico v Murški Soboti. Zgradi naj se čimprej nova bolnica. Občina Murška Soba je pripravljena odkupiti staro zgradbo, dati na razpolago zemljišče za novo zgradbo ter brezplačno napeljati električno razsvetljavo. Tudi druge občine so izjavile, da so pripravljene z dovolj materijala pripomoči k pocenitvi stroškov za gradbo. Prosil je dalje, da se ljudstvu v obeh prekmurskih srezih in v ljutomerskem srezu prisrsko s primernimi podporami na pomoč.

Ban dr. Marušič je izjavil, da se bo zgradba nove bolnice v Murški Soboti z ozirom na izjave G. Benka že letos vzel v resen pretres.

Mihelčič Alojz je priporočal, naj se da privatnim bolnicam primerne podpore. Predlaga tudi razširitev bolnice v Celju.

Ban dr. Marušič je pojasnil, da je razširitev bolnice v Celju že v teku. Zgradil se bo porodniški oddelek in se bo razširitev bolnice nadaljevala.

Serbinek Ivan je predlagal razširitev bolnice v Mariboru. Omenja, da v bivši mariborski oblasti ni nobenega zavoda za bebece ter poudarja potrebo ustanovitve takega zavoda.

Steblovnik Martin se je glede povišanja oskrbnine pridružil izjavam g. Lebingerja ter vzel tozadavna pojasnila s zadovoljstvom na znanje. Izjavlja, da so prišle pritožbe, da je hrana v bolnici v Celju slaba. Predlaga, naj se primerno podpirajo bolnice v Slovenjgradcu in v Celju.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je izjavil, da je celjska bolnica po nadzorovalnih poročilih označena kot ona, ki vzorno gospodari. Glede kvalitete prehrane je treba biti na jasnem, da bolnicam, ki obratuje v malem, lahko nudi boljšo hrano. Vse bolnice, ki zdravijo težje slučaje in to so ravno večje bolnice, so dražje, ker mnogo več odpade na zdravniško tehnično stran, na zdravila, specializirane, obveze itd., in ne more toliko dati za hrano, kot manjše bolnice. Tudi prenapoljenost bolnic igra pri tem svojo vlogo. Dokler je bolnik v akutnem stanju, potrebuje najintenzivnejše nege in najdražje oskrbe. Kot rekonvalescent te intenzivne nege več ne potrebuje in se stroški za njega glede zdravniške pomoči in zdravljenja znižajo. Ker pa so večje bolnice sedaj prenapolnjene, mora bolnik, ako je že v rekonvalescentnem stanju, kadar bi se ga moglo ceneje oskrbovati, zapustiti bolnico. Iz teh razlogov je razširitev bolnic tudi z ekonomskega stališča priporočljiva.

Oblak Gabrijel je predlagal ustanovitev bolniških postaj na deželi, kjer bi dobivali bolniki prvo pomoč.

Dr. Juvan Alojz je predlagal, naj se inter-

venira pri vodstvu umobolnice v Ljubljani, da se pri sprejemu bolnikov ozira tudi na umobolne iz bivše mariborske oblasti.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je govoril o vprašanju umobolnih v naši banovini. Umobolnica v Ljubljani-Studenec je prenapolnjena. Zaradi tega mnogo umobolnih ni moglo biti sprejetih. Več umobolnih je trenutno v občinskih zaporih, mnogi pa hodijo prosto okoli in povzročajo nepriplate. Tako stanje je nevdružno. To je dalo povod, da se je revidiral program obeh bivših oblastnih samouprav glede zgraditve umobolnice na posestvu Hotemežu, ki bi stala približno 65.000.000 Din. Vpoštevat je treba, da potrebujemo 3 tipe zavodov za umobolne, in sicer hiralnico z umobolne, zdravilišče za umobolne in opazovalnico. Le za te tri umobolne, pri katerih je pričakovati ozdravljenost, je na mestu nova moderna zgradba, ki je tudi v načrtu. Hiralnica pa ima namen, da omogoči tem revežem, da na dostojen in človeški način preživijo svoje bedno stanje. Kot hiralnica se bo uporabilo nakupljeno posestvo Novo Celje, ki se je v vsaj najkrajšem času lahko namestilo 100 umobolnih, v teku časa pa, ko bodo vsi objekti dograjeni, okoli 300 bolnikov. Za prvo silo se bodo za umobolne hiralce uporabili prostori dečjega vzgajališča, kjer je bila prisilna delavnica, ker se dečje vzgajališče že prihodnji mesec prenese v Ponoviče.

Streina Ivanu se povišanje oskrbnine z ozirom na sedanje prilike ne zdi umestno. Dohodki kmeta so se znižali za polovico, za oskrbnino pa mora sedaj plačati več kot preje.

G. pomočnik bana je pojasnil, da mali človek s povišanjem oskrbnine ni prizadet, ker plačuje polno oskrbnino le oni, ki so po premoženjskih prilikah brez kakakega oproščenja v stanu isto plačati, dalje za zavode in funde. Banska uprava bo seveda sedaj pri zvišanju oskrbnine še češče prispevala k stroškom zdravlje-

nja revnih ter znižala oskrbnino v konkretnih primerih po potrebi.

Nato se je pričela

razprava o izdatkih za zdravstveno službo v zdravstvenih občinah

Načelnik dr. Dolšak je pojasnil posamezne postavke ter navedel, da so mnogi zneski posledica odredb zakona o zdravstvenih občinah, ki je zdravstvena okrožja razbremenil, radi česar da se morajo tozadavni zneski vstaviti v banovinski proračun. Omenja, da so zdravniki združenih zdravstvenih občin postali banovinski uradniki, ki prejemajo plače banovinskih uradnikov I. kategorije 9. do 6. grupe brez doklad na službo. Z zvišanjem prejemkov zdravnikom pa je tudi zdruzena od njih strani precejšnja protidajatev. Izdeluje se tarifa za zdravniške posle, ki bo odgovarjala potrebam prebivalstva.

Lebinger Hinko je pozdravil tarifo za zdravniške posle, ki se namerava izdelati ter navaja primer pretiranih zahtev od strani zdravnikov, ki lahko dovedejo kmeta do gospodarskega poloma.

Dr. Juvan Alojz je prosil, naj se mestu Mariboru čimprej povrnejo bolniški stroški, ki jih je plačalo bolnicam za osebe, ki niso pripadniki mesta Maribora.

Dr. Roš Franjo se ne zdi primerna uvedba potnih povprečnin za zdravnike, ker bi to lahko kvarno vplivalo na vršenje zdravniške službe.

Steblovnik Martin je predlagal, naj se dolgovi bivših okrajnih zastopov glede zdravniških stroškov čim prej izplačajo, nakar mu pojasni pomočnik dr. Pirkmajer, da se je to že izvršilo.

Detela Oton pozdravlja novi zakon o združenih zdravstvenih občinah in tarifo za zdravniške. Izraža pa bojazen, da bodo potne povprečnine kvarno vplivale na vršenje zdravniške službe.

Mihelčič Alojz je predlagal, naj se izda okrožnica, v kateri naj bodo navodila in pojasnila o dolžnostih, ki jih prevzamejo združene zdravstvene občine po zakonu o združenih zdravstvenih občinah.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je nato obrazložil na splošno zakon o združenih zdravstvenih občinah in finančno stran tega zakona. Močnejšim občinam nalaga ta zakon večja bremena. Zato predvideva samostojne in združene zdravstvene občine. Združene zdravstvene občine so pa razbremenjene, ker prevzame tozadavne stroške banovina, samostojne občine pa morajo same nositi breme lokalne zdravstvene službe. Na ta način se je dosegla razbremenitev v združenih zdravstvenih občinah in to je pretežni del naših podeželskih občin za 10 do 15% občin doklad, ki s 1. IV. 1931. odpadejo kot posebne zdravstvene doklade. Samostalne občine so take, ki že obstajajo, kot Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj in take, ki se morajo po zakonu šele ustanoviti. Za te poslednje prevzame banovina vsa bremena za dobo enega leta, dosedanje samostojne zdravstvene občine pa so morale ta bremena prevzeti že s 1. junijem 1930. Združene zdravstvene občine niso juridične osebe, temveč so zdravstveno upravno področje brez posebnega upravnega aparata, na katerem sme po zakonu banovina pobirati posebne doklade, katere pravice se pa banska uprava po predloženem proračunu ne namerava poslužiti.

Glede iznešenih pripomb, da občine ne morejo graditi hiralnic in kako naj se vzdržujejo posebne zdravstvene naprave zdravstvenih občin, opozarja, da je po občinskem redu in po zakonu o banski upravi dana možnost, da se več občin za gotove potrebe združi v interesno skupino in da se nato izdatki za dotično ustanovo po dogovorjenem ključu vnesejo v posamezne občinske proračune.

Glede zdravnikov v združenih zdravstvenih občinah pripominja, da znabiti damo tem zdravnikom več, kakor bo znašal njihov ekvivalent, če jih pragmatiziramo, ali to se bo videlo šele v bodočnosti. Z ozirom na to pa, da so ostale banovine občinske zdravniške pragmatizirale, je morala to izvesti tudi Dravska banovina, vendar se jim ni priznala posebna doklada na službo, ker se je smatralo, da najdejo ti zdravniki za to nadomestilo v dohodkih izreževanja privatne prakse. Potne povprečnine se bodo zdravnikom določile po krajevnih tehniških in distančnih prilikah.

Način povračila stroškov za zdravljenje bo urejen s posebnim pravilnikom.

Nato se je razpravljalo o poglavju: pospeševanje in čuvanje narodnega zdravja. Načelnik dr. Dolšak je obrazložil posamezne postavke.

Zupnik Faflik Stefan je povdarjal potrebo sistematičnega zatiranja in pobijanja trahoma v Prekmurju. Na sedežih okrajnih zdravnikov bi bilo potrebno ustanoviti posebne postaje za zatiranje te bolezni.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je pojasnil, da je trahom v Prekmurju endemičen. Potrebno je, da se za Prekmurje spopolni trahomska postaja v Murški Soboti, ki jo vodi zdravnik specializist; ta postaja bo raztegnila svoje poslovanje po vsem Prekmurju ter jo bodo podpisali v tej službi občinski zdravniki in sestre pomočnice.

Rajh Jakob je priporočal zgraditev bolnice v Ljutomeru. V tem oziru že obstaja neka ustanova z zneskom 250.000 Din, ki bi se mogla uporabiti za zgradbo bolnice odnosno zdravstvenega doma.

Dr. Senčar Matej je z veseljem pozdravil skrb, ki jo posveča banska uprava narodnemu zdravju. Pozdravlja postavko za asanacije, ki pospešuje preventivno higijeno. Poudarja potrebo banovinske bolnice v Ptuj. Posebno važna se mu zdi takojšnja kanalizacija.

Oblak Gabrijel je prosil, naj se da primeren prispevek k stroškom za gradnjo javnega kopalnice v Logatcu.

Nato je bila seja zaključena.

Torkova seja banskega sveta

Ljubljana, 28. januarja. AA. Na šesti seji banskega sveta, ki se je vršila 27. januarja, je pred prehodom na dnevni red povzel besedo g. Prepeluh Albin, ki je izjavil:

Vprašanje g. Prepeluha zaradi časopisnih poročil

O debati, ki se je vršila pretekli teden, poročajo časopisi precej različno. Ne vem, kdo je avtor teh poročil in kdo jih daje časopisom na razpolago. Mislim, da je to Avalac. Poročila bi se smela izdajati samo na podlagi stenografskih zapisnikov. Opaziti pa je, da se poročila včasih o stvarih, ki niso bistvenega pomena, na dolgo in široko, da se pa o starih bistvenega pomena ne poročila. Nekateri časopisi očitno v poročila po prejšnjih strankarskih vidikih prikrojujejo po svoje ali jih pa sploh ne priobčjujejo. Tako se je zgodilo, da se celo govori g. pomočnika bana konfiscirajo. Prosi g. bana, naj v tem oziru napravi red.

Pojasnilo bana dr. Marušiča

Ban dr. Marušič je pojasnil, da daje poročila, ki so v časopisih, edino le Avala. Poročila Avala pa niso službena. Ta poročila časopisi lahko priobčijo ali pa tudi ne. Ravno tako ne more prisiliti časopisov, da bi poročila pri-

občevala celotno. Zdi se mu, da bi tukaj težko kaj ukrenil, mora pa reči, da je tudi sam opazil, da se poročila, ki jih daje Avala, v nekaterih listih ne priobčujejo celotno, čemur se lahko omogoči, da se dobi o delovanju in poslovanju banskega sveta drugačen vtis, kakor bi se moral. Pri tej priliki moram poudarjati, je dejal g. ban, da sem ne samo jaz, ampak da je vsa javnost z delom in poslovanjem banskega sveta popolnoma zadovoljna, da se tu v vsakem oziru stvarno debatira, da se tukaj pri delu ne diferenciramo po nobenih prejšnjih frakejih, po nobenih strankarskih vidikih, ampak da ima vsak član na srcu dobrobit naroda in da dela vsak član samo v interesu naroda, ki ga tukaj zastopa.

Hotel sem to povedati zaradi tega, ker bi bilo žalostno, če bi hoteli to lepo harmonijo, to lepo skladje, ki vlada tu, motiti poročevalci, ki po zakonu in sklepu kraljevske vlade ne morejo biti prisotni, da bi na lastne oči mogli videti naše delo in zasledovati složno poslovanje. Gospodje naj bodo prepričani, da bo, kadar bomo mi svoje delo končali in kadar bo proračun v detajlih dovršen, tudi narod lahko uvidel, da se tukaj dela z ljubeznijo do naroda. (Splošno odobravanje in ploskanje.)

Nato se je pričela

razprava o proračunu izdatkov oddelka za trgovino, obrt in industrijo

Načelnik dr. Marn je dal pojasnila posameznim postavkam tega dela proračuna.

Prepeluh Albin je ugotovil, da je Osrednji zavod za žensko domačo obrt premalo dotiran, tako da ne more izdati kataloga za čipke. Sedaj mora poslati čipke kot take za vzorec. Temu zavodu naj se da, če ni mogoče doseči državne podpore z izdelavo takega kataloga, Din 15.000 in nadaljnjih Din 10.000 za stalne razstave na Bledu, Rogški Slatini itd.

Podpora za učence srednje tehniške šole v Ljubljani naj se zviša vsaj na Din 100.000. To je potrebno, da se naša naraščaja, in sicer revnejši, izobrazijo v posebno važnih oddelkih na Tehnični srednji šoli, kot so strojni oddelek, elektrotehnični oddelek itd. Mi moramo našo mladino usmeriti v realne poklice, ki jih svet danes potrebuje in kojih študij se tudi izplača. Da se doseže ta svota, naj se zaenkrat črta prispevek za ustanovitev obrtno-trgovinskega muzeja. Eventuelno naj se ta povisek vzame iz postavke za pospeševanje umetnega obrta. Črta naj se postavka Din 70.000 kot prispevek za obrtne in druge gospodarske razstave, predvsem ker je v tej zapopadna podpora za Ljubljanski velesejem, ki pa take podpore ne potrebuje.

Zelje obrtnikov

Kregar Anton je predlagal, naj se za pospeševanje obrti in trgovine v Ljubljani ustanovi sličen kuratorij, kakor ga je imel vsočas v letu 1910 od bivšega kranjskega deželnega odbora ustanovljeni obrtno-pospeševalni zavod. Konstatira, da je v predloženem proračunu zapopaden velik del obrtnega programa. Tehnična srednja šola bi se morala izpopolniti s tem, da se še nekatere stroke, ki so v zadnjem času posebno važne, priklopijo. Tudi obrtno-nadaljevalne šole bi bilo treba reformirati, in sicer tako, da bi se učenci na teh šolah poleg v teoretičnem znanju izobraževali tudi praktično.

Podpora za obrtni muzej naj se ne črta. To je stara zahteva obrtništa. Potrebno bi bilo, da se ustanovi tudi tehnološki muzej. V tem oziru bi se vršile permanentne obrtniške razstave, kar bi dalo našemu obrtništvu velikansko pobudo za napredek. Zato predvidena postavka naj se po možnosti zviša.

Din 70.000 za obrtne in gospodarske razstave naj se črta. Iz postavke za pospeševanje umetnega obrta naj se dajo podpore raznim vajencem in pomočnikom, da se morejo dalje izobraziti. Vendar bi bilo potrebno pri podelitvi teh podpor, in to v sporazumu z inozemskimi merodajnimi faktorji, da se tem štipendistom že naprej zagotovi mesto v šoli in najde stanovanje pri pošteni družini. Pozdravlja postavko za vajeniške domove, v katerih naj bi dobili revni vajenci prenočišče in hrano.

V bodočem proračunu naj se za to postavko dobijo novi viri. Kot take predlaga:

1. banska uprava naj se obrne na večje občine, kje rje mnog obrtnikov, za primerne prispevke;
2. naj se obrne banska uprava na državo za večji prispevek;
3. enako naj se obrtne tudi na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, in
- 4) naj se event. posebna doklada na obrt in trgovino.

Poslednje doklade so potrebne, če hočemo za naše obrtništvu nekaj žrtvovati in ga dvigniti. Kočno govori še o šušmarstvu in krošnjarenju, ki se je v zadnjem času zlasti na severni meji zelo razpaslo. Prosi g. bana, da izda ponovno strogo okrožnico na vse podrejene organe, da se proti vsem takim šušmarjem najstrožje postopa.

Dr. Juvan Alojz je prosil, da bi se vprašanje meštanske gospodinske šole v Mariboru definitivno rešilo, zlasti, da bi se ji priznala pravica javnosti. Ta šola naj se reformira v smislu novih šolskih zakonov. Tudi mestna občina bo storila vse potrebno, da se šola dvigne na čim večjo višino. Dalje opozarja na to, da bi bil vajeniški dom potreben zlasti v Mariboru, ker je bil mnogo večje važnosti kot pa v Ljubljani. Potrebna zgraditev takega doma je dana že iz nacionalnih ozirov.

G. Litrop Stefan je ugotovil, da je znesek za obrtno nadaljevalne šole z ozirom na število teh šol v naši banovini premajhen. Prosi, da bi se pri podelitvi teh podpor upoštevali predvsem siromašni obrtniki na deželi. Predlaga večjo podporo za obrtno nadaljevalno šolo v Turnišču. Za obisk strokovnih tečajev se zahteva taksa v znesku Din 120. Da se omogoči tudi revnim slojem obisk teh tečajev, naj banska uprava s slojev sredstev nosi stroške teh tečajev.

Opozarja na propadanje čevljarke obrti, ki bo zaradi veleindustrije, ki namerava naseliti v Mariboru po tvrdki Ba'ta, v svojem obstanku še bolj ogrožen. Prosimo odpopoči.

Čizek Alojzij prosi, da bi banska uprava podpirala tudi privatne gospodinske tečaje, zlasti v krajih, kjer ljudje dosedaj niso imeli smisla za take tečaje.

Dr. Sajovcu Ivanu se zdi proračun za obrt premajhen in zato predlaga, naj se v bodočem proračunskem letu vnese za to primerno višja postavka, zlasti ako se upošteva, da živi 30% našega prebivalstva od obrti in 60% od kmetijstva, da sta pa obe stroki v ozki medsebojni zvezi. Naš obrt uživa po vsej državi jako dober glas. Ta glas je treba še povečati. Za čimvečji povzdigi naših izdelkov naj banska uprava da o priliki velesejma vsaj 3 nagrade za okusno in precizno izdelavo. Treba je, da se naši obrtniki čimbolj spopolnijo v okusu in preciznosti. Ker so obrtni muzeji važen faktor v nacionalnem življenju vsakega naroda, naj ostane tudi postavka za propagando. Ravnotako naj ostane tudi postavka za obrtne in druge razstave. Banska uprava mora dati včasih inicijativo, da se ta ali ona stvar razstavi. Podpirajo nj se tudi mlade ter talentirani ljuje s tem, da se dajo izkušenemu mojstru v poduk. Na ta način in s primernimi podporami naj se omogoči, da se nadalje izobražujejo in spopolnjujejo.

Da dobimo čimprejše zadostno število strokovno kvalificiranih oseb v industriji, predlaga, da se Tehnična srednja šola v Ljubljani, katere za tehnični obrt ne smatra za manj važno kot univerzo, čim izdatneje podpre. Podpirajo pa naj se tudi učenci strokovnih šol, ki študirajo v inozemstvu. Z ozirom na težvne socialne razmere v kočevskem srezu prosi, da se domači industriji in ženskemu domačemu obrtu v teh krajih posveti posebna pažnja. Poslopje industrijske šole v Kočevju naj se po event. preselitvi slepe dece vrne zopet svojemu prvotnemu namenu.

Dr. Koritnik Bogdan je slikal razmeje v čabarskem srezu. V tem srezu obrt, trgovina in industrija v obče ni razvita. Na drugi strani pa se ljudstvo zaradi hribovitega terena ne more baviti s kmetijstvom. Zato pa so prebivalci širom sveta poslani kot gozdni delavci. Največ jih je zaposlenih v Franciji. Ali tudi tam kmalu ne bo več zaposlenja zanje. Treba je torej posvetiti posebno skrb in pozornost, da se prebivalstvo čabarskega sreza primerno zaposli. V prvi vrsti pride tu v poštev domača industrija in industrija izdelovanja otroških igračk. Vsi pogoji za to so dani. Priporočam banski upravi, naj v čabarskem srezu na primerem kraju otvori tečaj za ti dve stroki.

Dr. Roš Franjo je predlagal, naj se skliče anketa, h kateri bodo pritegnjeni tudi zastopniki trgovine, obrti in industrije, da se s primerno novo uredbo nanovo in kolikor mogoče enotno uredi vprašanje odpiranja in zapiranja trgovinskih in obrtnih obratov.

Na pletarski šoli v Ptujju naj bi se s primernimi podporami dala tudi revnim kmečkim fantom priika, da jo posečajo. Primerne podpore nj se dajejo tudi gremjalni in obrtno-nadaljevalnim šolam v Trbovljah, Hrastniku in v Laškem. V Račedah pri Zidanem mostu naj se ustanovi obrtno-nadaljevalna šola, katero bodo mogli posečati tudi vajenci iz Zidanega mosta.

Babnik Valentin je prosil, naj se z postavke za obrtne in trgovske nadaljevalne šole v prvi vrsti upošteva obrtno-nadaljevalne šole. Postavka za obrtne in obrtno gospodarske razstave naj se ukine, ker se iz te postavke z uspehom podpirajo večinoma obrtniške razstave in se s tem daje v prvi vrsti pobuda našim obrtnikom.

Ramovš Jakob je predlagal, naj se izposluje, da bodo tuji trgovci, ki prihajajo v našo državo, plačevali ste davke, kkor naši. Krošnjarenje z nemoralnimi predmeti naj se sploh prepove. Prepove se tudi, da bi se vršile na deželi veselice v prevelikem obsegu; naj se da dovoljnejše kvečjemu do polnoči. Policijske ure naj se strogo kontrolirajo.

Dr. Pivko Ljudevit je slikal stanje obrtniškega življenja v Mariboru. Tam je še mnogo nemških zadrug, pri katerih ser nemško zboruje. Obrtniški stan je Mariboru oni, ki se še ni uklonil. Zato gre tudi velik odstotek naraščaja v nacionalnem oziru v izgubo. Zadrugništvo je sicer jako lepo razvito, mnogo se je storilo v stanovskem oziru, manj pa v nacionalnem. Za nas pa je važen naraščaj v obrti in trgovini. V tem pogledu pa ni pravičnega poslovanja. Z ozirom na te prav posebne razmere, ki so

v Mariboru in okolici, bi bilo potrebno, da se tam ustanovi samostojen urad zadrugnega in- struktora. Nakloni naj se izdatna podpora Slovenskemu ženskemu društvu v Mariboru, ki s primernimi tečaji in predavanji podpira in širi domačo obrt.

Dr. Juvan Alojz je povdarjal, da je v proračunu mariborske občine vnešen znesek Din 200.000, za urad za pospeševanje obrti.

Vprašanje obrtnih vajencev

Golouh Rudolf je poudarjal, da so učni uspehi naših obrtno-nadaljevalnih šol večkrat ogroženi, ker morajo vajenci svojim mojstrom nadoknaditi čas, ki ga prebijejo v šoli. Učiteljem naj bi se izdalo navodilo, da prijavijo oblastvom vse one mojstre, ki izrabljajo svoje vajence. Pri podeljevanju podpor naj se v prvi vrsti ozira na one, ki študirajo tekstilno stroko. Nam namreč primanjkuje mojstrov v tej stroki in smo prisiljeni nastavljati tuje strokovnjake. S primernimi podporami naj se omogoči, da se absolutni tekstilne šole v Kranju s študijem v inozemstvu izpopolnijo v svoji stroki. Vajeniškim domovom naj se posveča večja pozornost. Ustanovijo naj se poklicne posvečevalnice za vajence. Te posvečevalnice bi imele nalogo, da zberejo glede vsakega posameznega vajenca podatke glede njegovih učnih uspehov, da vajenca zdravniško preiščejo in ga preizkusijo, zakaj ima veselje, in ga na podlagi teh podatkov dovedejo do tega, da si izbere poklic, za katerega ima sposobnost in veselje. Seveda morajo pri tem te posvečevalnice upoštevati potrebe naše obrti in industrije v tej ali oni panogi. Treba je torej vajeniški naraščaj organizirati in ga speljati tja, kamor po svojih sposobnostih spada in kjer je možnost, da dobi svoj obstanek.

Potrebe Prekmurja

Benko Josip se je v splošnem pridružil izvajanjem dr. Sajovca. Predlagal je, naj bi se v Prekmurju vršili tudi pletarski tečaji, predvsem ob Muri. V Prekmurju je razvito lončarstvo kot domača obrt. To pa ni praktično in strokovno izvedeno. Zato prosi bansko upravo, da bi dala na razpolago strokovnjaka, ki bi potom lončarske zadruge imel predavanja o tem, kako bi bilo treba izpopolniti in modernizirati to stroko. Ta strokovnjak naj bi poučeval tudi v pečarstvu. V Prekmurju je domača obrt tudi pridelovanje domačega platna iz lanenega prediva. Naproša bansko upravo, naj bi potom potovalnih učiteljev dala spodbudo, da bi se zopet gojil lan in da bi se ta domača obrt zopet bolj razvila. Nadalje prosi, naj bi se podpore za obrtno-nadaljevalne šole v Prekmurju povečale. Te podpore so potrebne iz nacionalnih, kakor tudi socialnih ozirov. Nadalje slika žalostni položaj vajencev, ki imajo navadno poleg slabe hrane tudi še zelo slaba stanovanja. Izkoriščajo jih do skrajnosti. Potrebno bi bilo, da bi se stanovanja teh vajencev uradno pregledala, ker mnogo vajencev zblenja na tuberkulozo.

Dalje je govornik prosil naj se v Murški Soboti po možnosti ustanovi vajeniški dom.

Opozarjal je dalje na ugodnosti, ki jih imajo tuje pri izvozu, ker ne plačujejo nobenih davščin, dočim je naš izvoznikar silno obdačen. Pri sklepanju mednarodnih trgovinskih pogodb naj bi se gledalo na to, da se naš izvoz čimbolj razširi. Kontingent, ki bi se eventuelno določil za izvoz, naj bi se pravilno porazdelil na vso državo. V to svrhu bi bilo potrebno sklicati anketo vseh zainteresiranih krogov.

Mihelič Alojz je predlagal, naj se trgovski in obrtni domovi podpro s primernimi podporami. Pri raznih oddajah, dobavah in preureditvah naj oblastva upoštevajo tudi srednjega in malega obrtnika.

Dr. Senčar Matej je prosil, naj se upoštevajo predlogi, ki jih je stavil glede pletarske šole v Ptujju njen upravitelj. Ta šola naj se izpopolni še z enoletno mojstrsko šolo.

Tudi pletarna kot taka naj se pri podporah širokogrudno upošteva. S posebnim ozirom na Haloze naj se s primernimi podporami omogoči obisk te šole. Splošno pa je treba posvetiti posebno pažnjo našemu obrtništvu naraščaju, zlasti v Ptujju, kjer je bilo leglo raznarodovanje. Obrtništvu in trgovstvu v Ptujju je v ogromni večini še vedno narodno hladno čuteče. Zato je baš treba skrbeti, da bo naš naraščaj nacionalno zaveden. Pri obrtno-nadaljevalnih šolah je treba posebno važnost polagati na nacionalno zavest.

Seja je bila nato odgodena na popoldne. Na popoldanski seji je Pirc Ciril slikal zgodovino ustanovitve

tekstilne šole v Kranju,

ki se je otvorila 1. novembra 1930. Da je bila potreba po tej šoli velika, je razvidno iz tega, ker se je moralo veliko število učencev odkloniti. Večerni tečaji so naravnost v ogromnem številu posečeni. Ta šola, ki je državna, je premalo dotirana. Prejema le male vsote za opremo in učila. Država plačuje tudi 3 učiteljska mesta za strokovni pouk. Nezasedeno pa je mesto za nestrokovne predmete. Prosi bansko upravo, da ukrene vse potrebno, da se to mesto čimprej zasede. Nadalje prosi, naj bi banska uprava prispevke za najemnine v znesku Din 64.000— tudi stavila v proračun in da ga ne bi krila iz postavke Din 100.000—, namenjene za opremo tekstilne šole v Kranju. Za dosedanje podpore, ki jo je banska uprava izkazala tej šoli, se toplo zahvaljuje.

Gajšek Florijan je predlagal, naj se odpravi obrt krošnjarenja, ker je ta obrt le v škodo našim trgovcem in obrtnikom. Da prodajajo krošnjariji blago po tako nizki ceni, je mogoče le na ta način, da prodajajo staro blago ali pa blago sumljivega izvora.

Proti krošnjarenju

Lebingerju Hinku se zdi proračun tega poglavja prenizek že iz tega ozira, ker znašajo samo banovinske doklade na pridobitno preko 8.000.000 Din. Prosi za pojasnila, zakaj so se podpore za obrtno nadaljevalne šole v primeri s tekočim proračunom znižale za 200.000 Din, dalje o tem, kako se postopa pri podelitvi teh

podpor. Če se iz postavke 70.000 Din za obrtne in druge gospodarske razstave dajo podpore raznim začrugam, se strinja s to postavko, če se pa dajo Velesejnu, pa ne. Izpremeni naj se tudi navedba za odpiranje in zapiranje trgovskih lokalov. Odpiranje teh lokalov ob nedeljah samo za dve uri je premalo. Prosi več širokogrudnosti glede tega. Dalje je predlagal, naj se prepove krošnjarenje vsaj v industrijskih krajih, kjer vsled tega trpijo predvsem legalne trgovine. Košir Alton se je glede odpiranja lokalov pridružil predgovorniku ne samo iz stališča obrtnika, temveč tudi kmeta. Dve uri na nedeljo je vsakomur premalo. Tudi glede prepovedi krošnjarenja se pridružuje predgovorniku.

Ramovš Jakob je predlagal, da bi se krošnjarenjem izdajale dopustnice in potni listi, kot je bilo to preje. Steblovniku Martinu se zdi znesek za obrtne in trgovsko-nadaljevalne šole prenizek. Posebno za obrtno nadaljevalne šole na deželi je treba dati večje podpore. Priporočila izdatnejšo podporo obrtno nadaljevalni šoli v Šmartnem ob Paki. Ponovno povdarja, da s svojo svojčas podano izjavo nikakor ni hotel žaliti učiteljsstva, temveč je bil in je vedno zato, da se učiteljsstvo, ki se zaveda svojih nalog in jih tudi vrši, izdatno podpira. Šerbinsek Ivan se glede odpiranja obratov ob nedeljah pridruži predgovornikom Lebingerju in Koširju.

Dr. Sajovic Ivan priznava, da so med krošnjariji gotovi izrastki, svari pa, da bi se izdala prepoved krošnjarenja, ker bi bili s tem občutno prizadeti tudi gotovi kraji naše banovine. Za zaščito vajencev predlaga, da bi se na osnovi obrtnega reda izdala uredba ali pravilnik s katerim bi se postavili vajeniški varuhi. Ti varuhi naj bi se vzeli ne iz vrst obrtnikov, temveč iz vrst drugih uglednih visoko-moralnih in nacionalnih mož. Ti varuhi bi imeli nalogo, da se prepričajo o tem, kako se ravna z vajenci, kakšno hrano in stanovanje imajo, kakšno je njih zdravstveno stanje itd. Kjer bi opazili kake nedostatke, naj bi jih skušali najprej dobrohotno odpraviti. Če to ne bi pomagalo, naj bi dotične mojstre prijaviли oblastvu.

Lončar Ivan govori o stanju čevljarke obrti in industrije v Trzinu in okolici. Čevljarška obrt je še zelo primitivna. Industrija pa tudi še nima pravih mojstrov. Prosi, da bi se s primernimi knjigovodstvenimi in čevljarškimi tečaji podprla ta obrt in industrija. Ta obrt odnosno industrija je v svojem obstoju že sedaj ogrožena zaradi hude zunanje konkurence. Omenja tvrdko Ba'ta in prosi, naj bi banska uprava ukrenila vse potrebno, naj se podprejo protesti, ki so jih vložili zastopniki čevljarških zadrug proti tej inozemski tvrdki.

Ban dr. Marušič

je ugotovil razveseljivo dejstvo, da so vsi gg. člani brez ozira na svojo interesno zastopstvo, ki jim je sicer na srečo, poudarjali, da se vsi čutimo vezani s trgovino, obrtjo in industrijo in da vlada med vsemi gospodarskimi panogami interesna solidarnost. Ako govorimo o posameznih poglavjih proračuna, moramo vedno imeti pred očmi ves proračun kot celoto. Zaradi tega ni pravilno ocenjevati izdatke posameznih poglavij le po odstotkih celotnega proračuna ali pa ga primerjati z davčno močjo dotične panoge. Iz solidarnosti, ki jo je poprej poudarjal, ima kmetijski stan ravno tako interes, da iz proračuna tega poglavja velik. V predloženem proračunu je hotela banska uprava vsaj nakazati, v kateri programatični smeri namerava udeleževati svojo skrb za povzdigi obrti, trgovine in industrije. Mogoče se bo ta ali druga postavka z ozirom na izražene želje pojačila. Tako se bo našla tudi možnost plačila najemnine za tekstilno šolo v Kranju. Prosi, naj vzamejo gg. člani na znanje, da bo banska uprava nepristransko podpirala eno kot drugo gospodarsko panogo, ker tvori naša banovina eno skupno gospodarsko enoto.

Golouh Rudolf je poudarjal, da je uredba glede odpiranja in zapiranja obrtnih in trgovskih lokalov socialna politična norma, ki je bila izdana v korist trgovskih in obrtnih nastavljenecv. Uredba naj se nikar ne spreminja. Ona tvori v socialnem pogledu korak naprej, dasiravno za nastavljenec ni posebno dobra.

Glede krošnjarenja pripominja, da daje tudi naša banovina precejšen kontingent krošnjarenje, ki bi bili s to prepovedjo težko oškodovani. S predlogom glede postavitve varuhov za gojenje se strinja in ga toplo podpira, ker je nujno potrebno, da se nekaj ukrene za vajeniški naraščaj.

Nato je načelnik dr. Marn dal gotova pojasnila na starižena vprašanja, in sicer glede urada za ženski domači obrt, glede podpore za obrtne in druge gospodarske razstave, glede šušmarstva, glede odpiranja domačih obrti, glede uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih lokalov, kakor tudi glede krošnjarstva. Nato se je pričela

razprava o proračunu za tujski promet

Načelnik dr. Marn je dal načelna pojasnila, po katerih vidikih je zamišljeno od strani banske uprave pospeševanje tujskega prometa.

Prepeluh Albin je poudarjal veliko važnost tujskega prometa za Dravsko banovino, vendar pa je tudi tukaj priporočal štednjo. Ako bo banska uprava izvršila svoj gradbeni program, kakor ga je iznesla pri razpravi proračuna tehničnega oddelka, bo že s tem izvršila velik del svojega tajske - prometnega programa. Sploh so dobre ceste in zveze pogoj za uspešen razvoj tujskega prometa. Podpore turističnim društvom se mu zdijo prevelike. Hotelirska šola še ne bo imela pravega pomena, dokler se ne izpolni važen pogoj, to je izpopolnitev vrtnarske obrti. Zato je mnenja, da bi bila šola za vrtnarsko obrt bolj na mestu Vrtnarski pridelki so tudi v pogledu naše socialne strukture velikega pomena. Hotelirska šola naj ustanovi država, banovina pa naj jo podpira, odnosno naj prispeva h gradnji te šole.

Ban dr. Marušič

je poudarjal, da je banska uprava vse, kar je g. predgovornik označil kot pogoj za razvoj tujskega prometa, že predvidela. Niso samo dobre ceste, pogoj za tujski promet, ampak kraji moraj biti taki, da ljudi privabijo. Zato je

treba gledati na to, da se nudi tujcem v teh krajih čim večje ugodnosti. Veliko teh krajev pa je dostopnih tudi direktno potom železnic.

Za povzdigo vrtnarstva je preskrbljeno deloma že v proračunu za kmetijstvo, deloma pa vzorno gojijo vrtnarstvo tudi banovinska zdravilišča v Rogški Slatini in Dobrni ter šolski vrtovi. Ne more se očitati banski upravi, da je zanemarjala komponente, ki prihajajo v poštev za povzdigo tujkega prometa. Gledati moramo nato, da privabimo zlasti tuje iz inozemstva, ker se z njimi obogati naše narodno gospodarstvo. Zato je treba naše kraje, zlasti banovinska zdravilišča in naša letovišča adaptirati predvsem za inozemski tujski promet.

Prepeluh Ivan je izjavil, da je s svojim predlogom hotel dati samo inicijativno glede vrtnarškega obrta, ki ga še nimamo.

Dr. Rož Franjo pogrša nadzorstvo nad tujskim prometom, ki bi moralo biti izvedeno do zadnje vasi. Naročiti bi bilo treba vsem količkam v poštev prihajajočim občinam, da sestavijo komisije iz treh oseb, ki pa ne smejo imeti koristi od tujkega prometa. Te komisije bi morale kontrolirati sobe za tuje glede značilnosti in udobnosti, kakor tudi cene in krajevne organizacije za tujski promet. Te komisije bi bile podrejene banovini in bi morale voditi knjige, v katerih bi zabeleževale svoje utise in opazovanja. Naloga banovine bi bila, da izda na podlagi predloženih poročil primerne ukrepe.

Predlaga, naj se tujsko - prometnemu društvu v Laškem nakloni primerna podpora, ker vzdržuje tudi lokalni muzej.

Šumarskemu odseku banske uprave naj bi se naročilo, da strogo nadzoruje sečnjo gozdov v bližini naših letovišč in zdravilišč. V okolici zdravilišč in kopališč naj bi se v gotovem obsegu proglasili gozdovi za zaščitene.

Kregar Anton je predlagal, naj se čimprej prične s poukom na gostilničarski šoli v Ljubljani. Banska uprava naj nadzoruje ta pouk in naj šolo tudi primerno podpre.

Dr. Pivko Ljudevit je predlagal, naj se tudi organizacijam, ki se samo prehodno bavijo s pospeševanjem tujkega prometa (reprezentančni sprejemi tujih gostov itd.), kadarkoli kaj večjega prirede v ta namen, da primerna podpora.

Golouh Rudolf je predlagal, naj se organizira v banovini v letošnjem letu večja šahovska prireditve in naj se nanjo povabijo internacionalni svetovni šahovski mojstri. Taka prireditve bo mnogo pripomogla k povzdigu tujkega prometa, obenem pa je tudi s kulturnega stališča za nas važna. Organizacija te prireditve naj bi se poverila šahovskemu klubu v Mariboru.

Dalje je potrebno, da se strogo kontrolirajo cene v hotelih, letoviščih in zdraviliščih in da se predvsem gleda na solidnost in poštenost naših hotelirjev in gostilničarjev.

Dr. Juvan Alojz je poudarjal, da je neobhodno potrebno, da se v Mariboru ustanovi hotelirska šola. Občina je pripravljena prevzeti nase del stroškov.

Mihelčič Alojz je prosil, naj se da celjskemu olepševalnemu društvu in prometni pisarni v Celju, ki daje razna pojasnila glede zdravilišč, letovišč itd., primerna nagrada.

Serbinek Ivan je poudarjal, da je z ozirom na veliki tujski promet v Mariboru potrebno, da se tjakaj dodelijo carinski uradniki, ki niso samo uljudni in uslužni napram tujcem, temveč ki po možnosti govorijo tudi nemški jezik.

Pfeifer Joško je naglasil, da je tujski promet v Posavju v primeri s predvojno dobo padel skoraj za 80 odstotkov. Temu je krivo onesnaženje Save po Trboveljski premogokopni družbi, ki spušta dnevno 20 do 30 vagonov v Savo. Odpravi naj se to neracionalno izkoriščanje premoga, ki naj se uporabi v druge splošne namene. Trboveljska premogokopna družba pa naj se končno prisili, da izvrši tozadevno razsodbo okrajnega sodišča in izvede mehanično čiščenje vode.

Babnik Valentin je predlagal, naj se da društvu v Sv. Juriju pri Grosupljem, ki oskrbuje tako zvano Županovo jamo, primerna podpora.

Dr. Koritnik Bogdan je predlagal, naj se da čabarskemu srezu, ki je zaprt od vseh strani, primerna železniška zveza in tako ustvari prvi pogoj za povzdigo tujkega prometa v teh krajih. Ako pa bi se zgradila železnica, ki bi vezala našo banovino z morjem, naj se čabarski srez priključi na to železnico.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer

je nato izvajal med drugim naslednje: Proračuna tujkega prometa ne smemo motriti ločeno zase, temveč v zvezi celotnega proračuna. Saj služi gotovo 50% ostalega proračuna tudi razvoju tujkega prometa. Temu namenu služijo cestni fond, podpore za asanacije in pospeševanje intenzivne in kvalitetne kmetijske produkcije.

Pospeševanje tujkega prometa pa ne obstoja le v propagandi, temveč je potrebno tudi to, da se vsi važnejši kraji usposabljaajo zato, da bodo omogočili tujcem prijetno bivanje. Zato se dajejo večje podpore tujko-prometnim zvezam, ki naj razpredejo po vsej banovini svoje podorganizacije: olepševalna in tujkoprometna društva. Podpore se dajejo tudi lokalnim društvom za olepševanje domačega kraja in za očuvanje domačinstva in krajevnih posebnosti.

Podpore za planinska društva so umestna, ker vzdržujejo dohode na hribe in gore, kar je zvezano z velikimi stroški. Banska uprava daje še posebno podporo planinskim društvom tudi v onih primerih, kjer nameravajo napraviti razne ustanove in naprave za povzdigo tujkega prometa (planinske kočje in planinski hoteli).

Spodbuda, da se posveti nadzoru tujkega prometa večja pažnja, je hvalevredna. Banska uprava je že lani izdala primerne ukrepe občinam, da izvršijo revizije hotelov, gostiln itd. Nameravalo se je zato nastaviti celo poseben nadzorovalni organ. Glede hotelirske šole pripominja, da se namerava eventualno otvoriti v Rogški Slatini, ako se do jeseni ne bo mogla ustanoviti v Mariboru.

Novi zakon o gozdovih daje zdraviliščem in letoviščem pravico zahtevati v svojem okolišču zaščitni rajon za gozdove.

Zdi se, da bo dana možnost, da se realizira načrt glede prireditve svetovnega šahovskega turnirja v naši banovini.

Ne sme se pavšalno trditi, da je uradništvo na meji neuljudno. Mogoče so se preje dogajali taki slučaji toda prilike so se izboljšale in v preteklem letu ni bilo v tem pogledu nobenih pritožb.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je nato dal obširno poročilo o investicijah v banovinskih zdraviliščih Dobrna in Rogaska Slatina.

Ban dr. Marušič

je povdarjal, da je bil početkom skeptičen glede tega, ali se bodo stroški za predvidene investicije v teh zdraviliščih krili iz dohodkov zdravilišč samih. Po natančnem študiju in zaslišanju strokovnjakov se je uveril, da bodo stroške krili obe zdravilišči sami. Ker vidi potrebo takih investicij in preureditev teh naših zdravilišč in ker so take investicije tudi s stališča tujkega prometa velikega pomena, smatra te investicije za umestne potrebne.

Dr. Sajovic izjavlja, da se strinja s temi investicijami.

Rajh Jakob je izrazil pomisleke, ali ne bi povzročilo cen sobam imelo za posledico, da se bo zmanjšalo število gostov in da zaradi tega zdravilišči ne bosta mogli amortizirati investicijam.

Ban dr. Marušič je izrazil mnenje, da bo pomenila moderna oprema hot. in drugih obratov v teh zdraviliščih za tuje samo še večjo privlačnost. Razen tega povišanje cen ni toliko, da bi se bilo bati, da bi bil zaradi tega dotok tujcev manjši.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer računa s tem, da bo tujski promet v obeh zdraviliščih ostal vsaj na isti višini, kakor ga kaže sedanji razvoj. Investicijski program je sestavljen po sedanji faktilski potrebi, vendar pa se bo izvedel po eta-

pah. Prva etapa ne bo zadostila vsem tem potrebam. Ako bi se v toku časa pokazalo, da se nadaljnje investicije ne bi rentirale, se ostali investicijski program ne bo izvedel. K amortizaciji teh investicij pa ne bodo pritegnjene samo nove zgradbe, temveč tudi že sedaj obstoječe, ki se bodo modernizirale, ter tako njih dohodek povečale. Ker sobe v sedanjih hotelih zdravilišča niso bile glede komforta sodobne, so bile tudi cene primeroma nizke. Za večji komfort zahtevamo lahko tudi večje cene, modernizirati pa moramo, da bomo iz teh del dobili amortizacijo za nove zgradbe.

Mihelčič Alojz je povdarjal, da zdravilišče Dobrna ne zadošča več sedanjim potrebam. V seziji ima to zdravilišče toliko gostov, da se lahko samo dvakrat do trikrat na teden kopleje. Tudi sob ima mnogo premalo. Pozdravlja, da se bodo nekatere zdraviliške naprave preuredile tako, da se bodo mogle uporabljati tudi v zimskem času. Končno predlaga, naj se uprava vrelcev v Rogški Slatini loči od uprave hotelskega obrata.

Lebinger Hinko se pridružuje predlogu predgovornika ter izjavlja, da je potrebno, da se uporaba vrelcev postavi na čisto trgovsko stališče. Opozarja tudi na konkurenco mineralne vode iz Slatine-Radenci, ki se sedaj splošno smatra kot boljša od vode v Rogški Slatini.

Referent Božič je pojasnil, da je knjigovodstvo uprave vrelcev popolnoma ločeno od knjigovodstva hotelskega obrata in da se vodi razpečevanje mineralne vode čisto po trgovskih načelih.

Lipej Franc je priporočal, naj bi se posvečala mineralni vodi v Rogški Slatini večja pozornost. Sedaj se dela povsod reklama za Radensko vodo. Seja je bila nato zaključena.

Preganjanje slovanske duhovščine v Italiji župnika Rejec in Frulić obtožena protidržavne agitacije in aretirana

Trst, 28. januarja. v. Ni se še poleglo razburjenje med prebivalstvom v Vipavski dolini zaradi aretacije ajdovskega župnika Ivana Rejca, ki bi naj bil delil med slovensko mladino slovenske molitvenike in se s tem zagrešil proti italijanski državi, zaradi česar ga nameravajo postaviti pred sodišče, že je nastal v Pazinščini nov nemir med pokojnim ljudstvom. Izenada so fašistovski agentje iztrgali iz njega srede 62letnega župnika Simona Frulića.

Župnika Frulića, ki je med Pazinci in okolici zelo priljubljen, še posebej, ker je njihov ožji sorojak, so obtožili, da je kršil 112. člen zakona o javni varnosti in zaščiti države, ker bi naj bil širil protinacionalne in protidržavne publikacije. Karabnerski brigadir Mamone, ki je vodil preiskavo, je baje dognal, da je župnik Frulić naročil 40 izvodov hrvatskega koledarja »Danice«, ki so ga izdali v Gorici. Karabinerji so preiskali vso Pazinščino in res iztaknili 33 izvodov »Danice«.

V »Danice« so zbrani vsi mogoči navsveti o poljedelstvu in vsem, kar zanima kmeta, nadalje je v njej nekaj člankov, ki

bi naj bili jugoslovanskega iredentističnega značaja, ki so pa bili v resnici najbolj nedolžno čtivo. Notranje ministrstvo je na pritisk goriških fašistov z okrožnico št. 37789 z dne 21. decembra prepovedalo širiti ta koledar. Med tem pa je bil koledar že v več tisoč izvodih razpečan.

Karabinerji so v okolici Pazina pozaprlji maso ljudi, ki so bili le količjak v zvezi s prekasno prepovedanimi koledarji. Ko so prijeli župnika in ga začeli izpraševati, je duhovnik spočetka molčal, toda najeti in prisiljeni so nekateri kmetje pričali proti njemu. Karabinerjem se je župnik strašno zameril tudi zaradi tega, ker se je v župniških aktih vedno podpisoval po hrvatsko — z znakom na zadnji črki svojega imena.

Razburjenje v Pazinščini je veliko in celo italijansko prebivalstvo je ogorčeno, ker so vsi ljubili Frulića zaradi njegove spravljivosti in miroljubnosti, s katero se je izkazal vedno in povsod napram vsem ljudem neglede na njihovo narodnost in prepričanje.

Dijaška stavka na Španskem se širi

Krvavi spopadi s policijo -- Izredne varnostne mere v Madridu

Madrid, 28. januarja. AA. Dijaška stavka se je razširila na pokrajinske univerze. Univerzi v Saragossi in v Valladolidu sta zaprti. V Granadi in v Sevilli je prišlo do krvavih nemirov, pri katerih je morala nastopiti civilna garda, ki je v stalni pripravljenosti.

V Madridu so oblasti izdale izredne varnostne odredbe. V središču mesta je zbrana policija na konjih s strojnimi, ki

Madrid, 28. januarja. AA. Španski dijaki so priredili velik shod proti aretacijam svojih tovarišev. Policija je dijake razpršila, pri čemer je prišlo do večjih spopadov, v katerih je bilo ranjenih več oseb. Dijaška stavka traja dalje.

V Saragossi je prišlo med monarhističnimi in republikanskimi dijaki do krvavih spopadov, v katerih je bilo ranjenih več oseb.

»Zasluge« italijanskega zun. ministra v Ženevi

Slavospevi rimskega »Giornale d'Italia« -- Grandi je razbil francoski načrt za ustanovitev protisovjetske in protiameriške fronte v obliki Briandove Panevrope

Rim, 28. januarja. n. Italijanski zunanji minister Grandi se je včeraj vrnil s svojim spremstvom iz Ženeve v Rim. Davi ga je sprejel ministrski predsednik, katerega je Grandi poročal o delovanju italijanske delegacije v Ženevi.

»Giornale d'Italia« pravi, da je Grandi dosegel v Ženevi silne uspehe. Panevropska ideja, ki so jo lansirali v svet iz Pariza, je imela pred vsem namen, da zagotovi Franciji hegemonijo nad Evropo in da ustvari protisovjetsko fronto. Razen tega je imel Briandov načrt namen, ustvariti v Evropi blok, ki bi se uprl gospodarski ekspanziji Amerike. Vsa ta več ali manj prikrita stremjenja Francije so sedaj odkrili v Ženevi in to baš po zaslugi italijanskega zunanjega ministra, ki je nastopal energično in pravilno pojasnil zakulisne namene Briandovega panevropskega pokreta.

S povabilom, ki so ga iz Ženeve poslali Rusiji in Turčiji, da sodelujeta pri ustvaritvi Panevropske unije, se je izključila možnost ustanovitve kakih novih front. Rimski list pravi, da bi bilo smešno, če bi Kemalovo Turčijo baš sedaj, ko postaja evropska, ko je snela fes in odpravila arabsko pisavo, izključili iz te unije. Prav tako bi bilo zgrešeno, če bi sovjetske Rusije, ki šteje 160.000.000 prebivalcev, ne pripustili k evropski uniji. Da so iz Ženeve odpoklali tako vabilo Rusiji in Turčiji, je vsekakor največja Grandijeva zasluga. Ker če bi ne bil on tako energično nastopil, Moskvi in Ankari bi nikakor ne bili po-

slali omenjenega vabila.

Po italijanskih intencijah bo treba pri ustvaritvi Panevropske unije, kolikor je ta ustvaritev sploh mogoča, pustiti proste roke poedinim državam v Evropi in prav tako se ne bo smela kratiti svoboda inicijative in političnih akcij teh držav. V ostalem je Panevropska unija po poslednji evropski konferenci v Ženevi mnogo bolj oddaljena od svoje ustvaritve nego kdaj prej. Panevropska unija je pravzaprav le samo mednarodna komisija, ki zavisi od Društva narodov in ki sme uveljaviti svoje sklepe le, če jih potrdi Društvo narodov.

Navsezadnje pa rimski list vendarle priznava, da se Francija še ni odrekla svojim težnjam in da ni izključeno, da se bomo še dolgo borili, da se prepreči izvršitev Briandovih načrtov.

Nesreča ob Gandhijevem prihodu v Bombay

Bombay, 28. januarja. AA. Včeraj se je zgodila pri prihodu Gandhija velika nesreča. Ko je prišel Gandhi govoriti, se je vdrla tribuna, polna ljudi. Pri tem je bilo ranjenih 31 oseb, ki so jih odpeljali v bolnico. Neka žena je umrla. Gandhi je odpotoval v spremstvu nekaterih voditeljev kongresa v Allahabad.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 28. januarja. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Južne Alpe: Se naprej vedno bolj oblačno in vedno večje nagnenje k padavinam. Temperatura se skraja ne bo veliko spremenila, kasneje se pa bo zvišala.

Zboljšan položaj MacDonal-dove vlade

London, 28. januarja. AA. Snoči se je nadaljevala debata o zakonskem načrtu glede industrijskih sporov in delavskih organizacij. Baldwin je predlagal, naj se zakonski načrt odkloni. Glasovanje o tej važni zadevi bo jutri ob 23. uri.

London 28. januarja. AA. Debata o zakonu glede trgovinskih sporov se je snoči izpremenila v borbo med pravniki.

Po siru Boydu Merrimanu, ki je ostro kritiziral zakon, je govoril v imenu vlade nad eno uro in pol Craigie Aitcheson. Govornik je v svojih izjavah naglasil, da je težko potegniti črto med gospodarskim in političnim ciljem stavke. Zato je bila določba v zakonu z leta 1927, ki govori o nezakonitih prisilnih stankah, nepravilna.

Sir John Simon je ostro napadel zakonski načrt. Nocoj bo debata o tej zadevi končana. Kakor pričakujejo, bo imela vlada v drugem čitanju majhno večino.

Poročilo ministrskega predsednika Mac Donalda o vprašanju brezposelnosti pričakujejo z velikim zanimanjem posebno z ozirom na govornice, da bo vlada sprejela predlog liberalne stranke, naj se najame za omiljenje brezposelnosti posojilo za javna dela. Vlada bo pod nekimi pogoji tudi najela to posojilo in skušala omiliti brezposelnost.

Sneg zasul trinajst italij. alincev

Nica, 28. januarja. AA. Pri Bardonechju je sneženi plaz zasul 13 italijanskih alpinov v številni nekega kapetana.

Alpinci so iskali neko italijansko patrolo, ki jo je zalotil vihar. Iskana patrola se je zatekla v francosko kočjo pri Plenariju. Italijanske in francoske oblasti so organizirale rešilno odpravo, da rešijo zasute alpince.

Rim, 28. januarja. AA. Iz Modene poročajo: Oddelek italijanskih vojakov, ki je šel iskat smučarsko patrolo treh ljudi, katera je pred nekaj dnevi brez sledu izginila iz Bordovecchija, je našel smrt pod lavino. Dozdaj so odkopali samo tri trupla, od njih truplo kapetana, ki je vodil reševalno akcijo. O usodi ostalih članov oddelka ni nič znanega. Mogoče je, da so se čez alpske vrhove rešili na francoska tla.

Pariz, 28. januarja. AA. Z italijansko-francoske meje poročajo: Smučarska patrola treh alpinov, ki so jo pred nekaj dnevi pogrešili, se je nepoškodovano vrnila v Bordovecchio. Potrjuje se vest, da je vseh 13 mož, ki so šli to patroljo reševati, poginilo pod lavino.

Banska uprava za dvig kokošereje

Ljubljana, 28. januarja. AA. Kr. banska uprava je poslala vsem sreskim načelstvom sledečo okrožnico:

Zelo važna pridobitna panoga našega kmetijstva je kokošereja. Zato je potrebno čim intenzivnejše delo, da to panogo razvijemo do čimvečje popolnosti in s tem tudi dobičkonosti. Namen kraljevske banske uprave je, razširiti v Dravski banovini čimbolj rjavo štajersko kokoš, ki je dobila svoj končni standard na anketi dne 20. novembra 1930 v Celju.

V sponadli 1931 bo način pospeševanja kokošereje sledeči:

Nabavo jajc za valjenje in razdelitev enodnevnih piščet prevzamejo sreska načelstva s pomočjo pristojnih kmetijskih referentov. Sreska načelstva zbirajo naročila za jajca za valjenje in za enodnevna piščeta. Pri tem pa vpoštevajo samo resne naročnike, kjer je pričakovati, da bodo piščeta v resnici obdržali za plemo. Tudi jajca za valjenje preskrbijo sreska načelstva sama. Pri tem pa morajo vpoštevati samo priznane dobre kokošerejce in samo pri teh smejo jajca naročiti. Sreska načelstva bodo oddajala jajca za valjenje po 1 Din komad, enodnevna piščeta pa po 3 Din za komad.

Drobiz z vsega sveta

Beograd, 28. januarja. AA. Snoči ob 21.19.55 so zabeležili potresni aparati na Tašmajdanu začetek katastrofalnega potresa v daljavi 6200 km od Beograda. Največje nihanje je bilo ob 21.51 z 254 mikroni. Konec potresa je bilo ob 13.15.

Beograd, 28. januarja. AA. Davi ob 6.55.15 so zabeležili seizmografski aparati na Tašmajdanu začetek potresa v daljavi 510 km od Beograda. Maksimalno gibanje tal je bilo ob 6.57.37 s 66 mikroni. Konec potresa je bil ob 7.40.

Stockholm, 28. januarja. AA. Tukajšnji časopisi objavljajo obširne nekrologe o znamenitem švedskem letalcu Lundborgu, ki se je smrtno ponesrečil na malmslaetskem letališču, ko je poizkušal neko novo letalo.

Curih, 28. januarja. AA. Potresna postaja je zabeležila snoči ob 21.20 močan potres v daljavi 7300 km.

Marseille, 28. januarja. AA. Neki tramvaj je zadel ob neki tovorni voz. Ubiti sta bili dve osebi in več oseb je bilo ranjenih.

Newyork, 28. januarja. AA. Ameriška industrija jekla je imela do septembra 1930 104.465.000 dolarjev dobička napram 197.592.000 v letu 1929.

Toronto, 28. januarja. AA. Kakor poročajo, se pogonjanja za ustanovitev velikega trusta tvornic papirja nadaljujejo.

Trust bo razpolagal s 600 milijoni dolarji kapitala.

Pariz, 28. januarja. AA. Pri Angoulemu je skočil iz tira brzovlak Bordeaux-Pariz, ker so nekateri neznanici odvili vijake pri tračnicah. Več oseb je bilo ranjenih. Oblasti so uvedle strogo preiskavo, da najdejo krivce.

Spomini na šolo

Te dni so razpravljali v našem banskem svetu precej obširno tudi o našem šolstvu. Kaj so gospodje banski svetniki povedali, tega res ne vem, ker sem prebral samo naslov in pa pogledal sem, kako dolgo je poročilo. Bral sem pa z velikim zanimanjem v nedeljo zvečer dunajsko »N. Fr. Presse«, kjer pripoveduje znameniti angleški državnik nekaj svojih spominov na svoja šolska leta. In ker se mi zdi, da ta mož ni na prežganki priplaval na ta čudni naš svet, mislim, da ne bo napačno, če tudi naš svet izve, kaj pravi ta mož o šoli. Tako-le piše:

»Moje bivanje v »Royal Military College« je žalostna postaja v mojem življenju. Dvanajst let je trajala tista doba, ko so redkokedaj od mene zahtevali, naj se naučim nekaj, kar bi se mi zdelo koristno ali vsaj zanimivo. Če se spominjam na ta leta, se mi zde vedno kot nesrečen in brezsmiseln odlomek svojega življenja. Srečen sem bil kot otrok v otroški dobi pri svojih igračah in vsako leto sem bil bolj srečen, dokler nisem postal fant. Toda tista šolska leta so temna in težka senca nad mojim življenjem, kajti to je bila ena sama, nepretrgana vrsta bridkosti. To je bil čas truda, ki mi rodil nobenega plodu, bila so to leta neveljave in brezsmiselnega dolgočasia.«

Potem pa pravi še to:

»Dolga šolska doba, ki je za socialni napredek neobhodno potrebna, je za človeštvo prav gotovo nekaj nenaravnega. Vsak normalen deček želi očetu pomagati pri njegovem delu, da mu pomaga zaslužiti, da mu koristi, kolikor mu to dopuščajo njegove moči. Deček bi rad zaslužil denar, da bi pomagal doma. Tudi nekaj prostosti hoče imeti. On zahteva pravico, da dela, ali pa da strada. Šele take dečke bo mogoče zvečer res prijala prava ljubezen do učenja, ki to ljubezen res zaslužijo in jo sami nosijo v svojem srcu.«

Pri nas se je zadnje leto razpasla navada, da moramo kar navprek vse hvaliti, kar imamo. Winston Churchill pa, ki je brez dvoma velik Anglež, je v tem oziru drugačen: ni namreč nič hudega, nekaj neprijetnega povedati, če poveš kakšno neprijetnost z namenom, da bi bilo bolje. Ta namen se vidi navadno že iz načina, kako poveš svoje težave in bolečine.

— Parnik Kraljice Marije bo skoro dogotovljen. Dela na parniku »Kraljica Marija« so v polnem razmahu. Vendar pa parnik ne bo še gotovo do 3. februarja, kakor je bilo določeno, da bi ga mogli krstiti v Dubrovniku, temveč bo dogotovljen šele 21. februarja. Takrat ga bodo krstili. Na to slovesnost bo povabljenih 200 gostov, ki bodo na parniku napravili izlet od Splita do Kotora.

— Telefonski promet z vso Nemčijo. Od 1. januarja t. l. naprej se lahko vrši promet iz vseh krajev v državi, ki imajo telefon, z vso Nemčijo. Taksa za Nemčijo se računa po pasu, v katerem leži kraj v Nemčiji, v Jugoslaviji pa po pasu, v katerem leži kraj v Jugoslaviji.

— Prva katastrska razstava. V torko dopoldne so na srednji tehnični šoli v prisotnosti finančnega ministra dr. Svriljuga otvorili v Beogradu prvo katastrsko razstavo, katero je priredil oddelek katastrskih in državnih dobrin finančnega ministristva z geometrijskim odsekom srednje tehnične šole v Beogradu. O prihodnosti je imel minister Svriljuga daljši govor, v katerem je naglašal važnost katastra in katastrske službe.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

Spremembe v železniški službi

Premoščeni: II/3 Bajuk Izidor, šef postaje št. Janž na Dol. v prometno komerc. oddeljenje direktorije; III/2 Hren Josip, komerc. uradnik, Tezno v Kandijo; zvaniknik I/4 Penca Fr., prometnik, Vuzenica Muta na Savo. Postavljeni so za stalne zvaniknike I/4. Čolnik Alojzij, vozov. preglednik, kurilnica Maribor; Bertonec Jozef, admin. zvan. kurilnica Ljubljana I gl. kol.; Barl Rudolf, komerc. zvan. Vrhnik; Čarman Dominik, obrtnik kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Garin Franc, kurjač, kurilnica Ljubljana I glav. kol.; Belič Viktor, postaj. zvan. Ljubljana gor. kol. Zvanikniki II/3: kurjači: Štritof Jozef, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Ramšak Franc, kurilnica Maribor; Brodnjak Michael, kurilnica Maribor; Baraga Janez, kurilnica Ljubljana I gl. kol.; Cvahte Karol, kurilnica Maribor; Schwemmer Henrik, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Ahačič Valentin, kurilnica Zidani most; Steh Franc, kurilnica Ljubljana II gor. kol.; Čerin Janez, kurilnica Ljubljana I gl. kol.; Schunko Janez, kurilnica Maribor; sklad. zvaniknik: Dimer Frančišek; Bistrica B. jezero; deseter: Bahun Andrej, Maribor gl. kol.; služitelj, 2. skupine: Habič Frančišek, nočni čuvaj, Ljubljana gor. kol. Komercijelni izpit so položili: uradnik II/5 Golobič Rudolf, Rajhenburg; zvanikniki I/4: Stalovsky Cecilija, Ljubljana gl. kol.; Porenta Josip, Kranj; Gregori Josip, Rogaška Slatina; zvaniknik II/2: Gorup Karel, Smartno ob Paki; dnevninarji: Jovanačič Sava, Slov. Gradec; Mozetič Marija, Ljubljana gl. kol.; Jeglič Vida, Tržič.

Jz Dravske banovine

d Vsi, ki se naroče na »Jugoslovan« s 1. februarjem, dobe brezplačno vse številke lista od 25. t. m. dalje, ko je začel izhajati Remarqueov zanimivi roman »Pot nazaj«.

d Razpis služb gozdnih čuvajev. Naše gozdarje opozarjamo na razpis služb gozdnih čuvajev. Glej »Službene objave«. Službe razpisuje žumska uprava v Skoplju. V takih službah so se poobno izkazali Slovenci. Ze zdaj jih je nekaj tam v službi in so se prav priljubili pri svojih predpostavljajenih, ker so na glasu, da so pridni in vestni.

d V. reprezentančni ples slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani. Cenj. dame in gospe, ki se udeležijo plesa, obveščamo, da se bo vršil slavnostni sprejem zastopnika Nj. Vel. kralja Aleksandra I. div. generala Iliča ob 9'30 uri ter prosimo, da so pred tem časom v dvorani. Da bo sprejem čim slovesnejši, prosimo cenj. gospe, da pride z odlikovanji ter se ravna po navodilih sprejemnega komiteja.

d Planinski ples priredi v Sokolskem domu v Radovljici podružnica SPD v soboto 31. t. m. zvečer. V dvorani bodo to noč zopet otvorene važnejše gorenske planinske kočje in gostoljubno sprejemale pod svojo streho planince in planinke. Originalne slike in dekoracije, priznani N. očetov jazband, topli krofi, dobra vina ter solidna postrežba z vsem, kar zahteva telesni blagor, bodo ustvarili planinsko razpoloženje. Temu velja tudi predpis: obleka sme biti planinska, sportna, narodne noše ali kvečjemu promenada.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

6602

d Vreme. Barometer je kazal včeraj ob 7. uri v Ljubljani 765,1, v Mariboru 758,8, termometer v Ljubljani — 2,5, v Mariboru — 4. V Ljubljani in v Mariboru je bilo mirno. Oblačnost je znašala v Ljubljani 10, v Mariboru pa 2. Deževalo je samo v Beogradu (1 mm), snežilo pa v Sarajevu (2 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 0,4, najnižja pa — 3, v Mariboru — 4, v Mostaru 2, v Zagrebu 0, v Beogradu — 1, v Sarajevu — 3, v Skoplju 0.

Ljubljana

Četrtek, 29. januarja 1931, Frančišek. Pravoslavniki: 16. januarja, Verige sv. P. Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

* Zanimivo predavanje s filmom. Mr. La wrence, ameriški delegat, je predvčerajšnjim predaval pod okriljem ljubljanskega Avtokluba

Jz drugih banovin

Reforma bračnega prava

V Zagrebu je te dni predavala v okviru »Ženskega pokreta« ga. dr. Mira Winter o reformi bračnega prava. Med drugim je orisala zgodovinski pregled bračnih odnosov. Brak je bil pri najprimitivnejšem človeku religiozno značaja. Ta človek tudi ni živel v trajni in stalni zakonski zvezi. Obstoja je samo rodbinska zveza med materjo in detetom, oče je bil tuje. To je bila doba takozvanega matrijarhata, ki obstoja danes samo še pri nekem narodu v Kavkazu. Žena je gospodarica v hiši, mož pa živi pri njej kakor otrok.

Prehod iz materinskega prava v očetovsko pravo v družini je pomenil dolgotrajno borbo. Z naseljenjem je prešel matrijarhat v patrijarhat. Ta prehod je simbolično ohranjen pri nekaterih narodih, n. pr. pri južnih Francozih in tudi pri nas v nekaterih krajih Bosne in Dalmacije. Oče leže po porodu deteta v posteljo in se obnaša kot bolnik, porodnica pa opravlja vse pose v hiši. To je takozvano moževno poročništvo (couvade pri Francozih), s katerim se simbolično pokaže sorodstvo med očetom in detetom. Srednji vek je smatral brak za versko institucijo. Moderno bračno pravo pa gre za tem, da zagotovi državi čim večji vpliv nad sklenjenjem in razveljavanjem zakona. Tako je v skoro vseh evropskih državah uveden civilni zakon. Načelo absolutne enakopravnosti obeh zakoncev je uzakonjeno samo v novem bračnem pravu sovjetske Rusije. Predavateljica je poudarila, da mora tudi naše zakonodajalce voditi pri izdelavi novega meščanskega zakona princip enakosti zakonskih drugov. Priznala je, da preživlja današnji zakon težko krizo, kakor tudi mnoge druge kulturne in specialne pridobitve. Glede onemogočanja braka zaradi duševnih ali telesnih defektov zakoncev, kakor so degeneriranci, alkoholiki, jetični, epileptiki, sifilitični itd., je izjavila, da je v Skandinaviji in v Bolgariji n. pr. epilepsija in spolna bolezen ženitbena zapreka. Je mnenja, da ni umestno uzakoniti zapreke v takih primerih, naj bi se samo dobilo zagotovilo, da taki zakonci ne bodo imeli otrok.

— Ustava švicarskega zakona razveljavlja zakon, ako je kdo od zakoncev zatajil bolezen, ki bi lahko škodila potomstvu. Še liberalnejši v tem pogledu je nemški zakon. Tudi češkoslovaški zakon dopušča razveljavljanje braka pri dolgotrajnih boleznih tega ali onega zakonca. — Zelo liberalna je tudi skandinavski zakonodajalca, ki dopušča razveljavljanje zakona, če se oba zakonca v tem sporazumeta. Tendenca modernih zakonov gre za tem, da omogočuje razpore, toda da dobi nekrivec primerno gnotno kompenzacijo. Predavateljica je končno poudarila, najsluži pri reformi jugoslovskega bračnega zakona za vzgled portugalski meščanski zakon, ki pravi: Bračna zajednica se osnuje ob popolni svobodi in enakosti bračnih

o ameriških avtomobilskih cestah in o avtomobilih. Predaval je angleško, kar je sproti slovenski tolmačil g. John Sabec. Amerika je poslala v Evropo 54 svojih delegatov, da pokažejo, kakšne ceste ima Amerika in kako jih gradi. S tem delajo obenem propagando za avtomobilizem, saj je Evropa najboljši odjemalec ameriških avtomobilov. Amerika se zanima tudi za naše ceste in je poročilo tajnika TOI g. Mohoriča v Beogradu o naših cestah po vojni vzbudilo tam veliko zanimanje. Film o makadamskih o stah nam je pokazal, da grade v Ameriki ceste večinoma s stroji. Zanimive so bile tudi slike iz tovarn za avtomobile, kjer smo videli, da je v Ameriki stroj kralj, ki se mu vse ukloni, celo človek.

■ Rentnemu davku zavezane osebe se opozarjajo na razglas davčne uprave za mesto, ki je nabit na mestni deski. Prijave je vložiti do 15. februarja 1931. pri davčni upravi ali pa pri mestnem odpravnštvu, Mestni trg 27/III, soba 48. Tiskovine se dobijo istotam.

■ V. reprezentančni ples slušateljev Aleksandrove univerze se bo vršil v soboto 31. jan. v Unionu pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Vabila so razposlana. Kdor ga ni prejel, naj nam to blagohotno oprosti in ga reklamira ali osebno pri vratarju g. Jeranu ali pa pismeno na pripravljalni odbor V. repr. plesa.

■ Ljubljanska drama proslavi 60-letnico pisatelja F. S. Finžgarja s vpriporitvijo njegove narodne igre »Divji lovec«. Slavnostna predstava bo 9. februarja. Naročila za vstopnice sprejema uprava Narodnega gledališča pismeno ali telefonično do 1. februarja.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. V splošni bolnici je umrl 27. t. m. Peter Kuhar, 36 let star, posestnik iz Cerkelj pri Kranju, včeraj pa Rupert Skalar, 37 let star, cigan iz Mirne na Dol. V Ljubljani sta umrla še včeraj Ivan Gantar, 76 let star, aranžer mestnega pogrebne zavoda v p., Gosposka ul. 6 in Peter Pavlin, 53 let star, sprevodnik dr. žel. v pokoju, Verovškova ul. 26.

■ Zlata poroka. Danes praznuje s svojo zvesto družico zlato poroko g. Ostere Anton, delovodja mestnega cestnega nadzorstva. Rodil se je leta 1852. v Škofji Loki. Izučil se je za čevljarja, katero obrt je izvrševal dolgo v bivši prisilni delavnici. Potem je bil pa sprejet v mestno službo. Kdor ga pozna, ne more verjeti, da ima na hrbtu že osmi križ. Gdčben in uren teka še po ljubljanskih cestah kakor mladenič. Nad vse simpatičen je v občevanju in ima številne znance in prijatelje. Njegova gospa je Mica, rojena Kuralt in Gorenje vasi pri Ratešah. Svojih 6 otrok sta zakonca vzorno vzgojila

in jih spravila do kruha. Tudi mi iskreno čestitamo ob tej priliki in želimo zakonca še mnogo let.

■ Obdarovanje otrok pri Krapežu. V sredo popoldne se je vršila v Krapeževi restavraciji intimna domača slavnost, na kateri je bilo obdarovanih 21 šoloobveznih otrok, in sicer iz izkupiške proslave Krapeževe 40-letnice. Otroci so prejeli obleke, nogavice, naramnice in čevlje. Krapež je postregel otrokom tudi z majhno zakusko, pri kateri je igrala domača restavracijska godba.

■ Skladatelj L. M. Škerjanc vodi že nekaj zaporednih sezon Orkestralno društvo ljubljanske Glasbene Maticice. Društvo je izvedlo pod njegovim vodstvom že več simfoničnih koncertov in izvajalo celo vrsto zelo pomembnih del domače in svetovne literature. L. M. Škerjanc je eden najplodovitejših slovenskih skladateljev mlajše generacije, za svojo življensko nalogo pa si je postavil tudi diriganje simfoničnih del. Tej nalogi služi z vsem svojim globokim znanjem ter z veliko ljubeznijo in resnostjo. Lansko leto je obiskoval znameniti dirigentski tečaj v Švici, pod vodstvom ravnatelja Feliksa Weingartnerja. Povrnil se je v Ljubljano z bogatimi skušnjami, katere vse hoče posvetiti našemu koncertnemu udejstvovanju. Za svoj prvi letošnji simfonični koncert, ki ga dirigira v petek 6. februarja, si je izbral program, ki obsega klasična, pa tudi novejša dela. Izmed klasičkov bo dirigiral Mozarta in Liszta, iz novejših del pa Debussyja in Ravela. Opozarjamo na simfonični koncert 6. februarja. Vstopnice se dobe v Matici knjižarni.

■ Svetosavska proslava na Taboru. K našemu včerajšnjemu poročilu o proslavi ugotavljamo, da je zastopal sokolsko župo Ljubljana starosta br. dr. Pipenbacher, Sokola I pa podstarosta prof. br. Marolt.

■ Popravljamo. Solo-točke na torkovi večerni svetosavski proslavi na Taboru je pela gđ. Jana Moserjeva in ne Meščeva.

■ Služkinje! Vodstvo kuharske šole v Prečni ulici št. 2 vas vabi v shajališče, ki je odprto vsako nedeljo in praznik, od pol 4. do pol 7. ure. Pridite v obilnem številu. Vstop prost.

■ Nesreče. Delavec Anton Kovič, doma iz Zaboršta občina Kratina pri Kamniku je sekal drogove za hmelj in se usekal s sekiro v levo koleno. — Andrej Mlinar, čevljarški vajencec iz Lipelj pri Planini je pri svojem mojstru sekal drva in se s sekiro usekal v levo roko. — 5-letnemu posestnikovemu sinu Josipu Lebarju iz Sp. Slivnice 18, je slamorenica odrezala prste na levi roki. Vse tri ponesrečence so z rešilnim vozom prepeljali v splošno bolnico v Ljubljani.

■ Tatvina kolesa. Slugi Maksu Urbančiču, stanujočemu na Cesti na Brdo št. 8, je neznan tat ukradel ob 20. uri izpred trafike na Glincah, Tržaška cesta 26 kolo, vredno 700 Din.

Gelje

* Obrtniški ples, ki je postal priljubljena prireditve v Celju, se bo vršil v nedeljo 1. februarja v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Kdor pomotoma ni prejel vabila, je s tem vljudno vabljen.

* Svetosavska zabava. Za to tradicionalno prireditve vlada splošno zanimanje, zlasti še, ker bodo dame v večini prišle v narodnih nošah. Sviral bo dober jazz-band.

* Borska dela v Celju potrebuje 3 konjske hlapce, 3 hlapce za govejo živino, 1 hišnega hlapca, 1 kravarja-švicarja, 24 rudarjev, 1 vodovodnega inštalaterja, 1 kovinarja-mojstra, 2 kolarja, 2 predilca in kodralca živine, 2 raznašalca kruha, 2 hotelski slugi, 1 vajencev; 24 kmečkih dekel, 4 natakarice, 1 kavarniško kuharico, 3 kuharice, 12 služkinj, 1 sobarico, 1 varuško, 1 gospodinj.

* Mestni kino predvaja danes nov zvočni film »Ne verujem več nobeni ženi« z Rihardom Tamberjem. Kot dodatek zvočna šaloigra.

* Ples trgovskih nameščencev v soboto 30. t. m. v veliki dvorani Celjskega doma bo dostojen zaključek letošnje plesne šole. Zato so vsi plesalci vljudno vabljeni.

* Koliko se je lani v Celju in celjski okolici popilo. V letu 1930 se je v mestu popilo v gostilnah in kavarnah oziroma na drobno prodalo 462.300 l vina, 372.100 l piva, 39.500 l žganja ter 23.900 l sadjeva; v okoliški občini pa 224.900 l vina, 71.600 l piva, 4800 l žganja ter 31.600 l sadjeva. Lepi denarci so kljub krizi splavali v nič. Gradilo pa se je v Celju tako malo, da se sploh ne spleča omeniti.

* Važno za lastnike motornih vozil. Predstojništvo mestne policije naznanja, da so prispele nove evidenčne tablice za motorna vozila. Lastniki motornih vozil (avtobusov, osebnih in tovornih avtomobilov ter motornih koles), ki stanujejo v območju predstojništva mestne policije, naj pridejo ponje.

* Smrtna kosa. V torko je na Bregu št. 36 umrla zasebnica ga. Rakun Jera v 65. letu starosti. Pokojnica je bila tašča trgovca g. Sema. Pokopali jo bodo jutri v petek ob 13. na okoliškem pokopališču. — V javni bolnici je 28. t. m. umrl 63-letni Plahuta Florijan, kovač in mali posestnik iz Sv. Jurja ob juž. žel.

* Nezgode. V opekarni v Sp. Hudinji je 24-letnega delavca Šnideriča Ignaca pritisnil železni voziček ob steno in mu zdrobil prsni koš. Teško ponesrečenega delavca so prepeljali v javno bolnico. — 18-letni Toplak Miran, sin lastnika avto-takse, se je doma poparil s krompom in dobil poškodbe po obrazu in rokah. Tudi njega so morali oddati v bolnico.

* Brez nosu prišel v bolnico. V torko je v Rečici ob Savinji sedel 32-letni žagar Krumpačnik Alojz v gostilni in kakor ne gre brez prepira, se je tudi tukaj začelo besedičenje, ki je končalo v pretepu, v katerem je doslej neznan storilec Krumpačnika vdaril s nekim trdim predmetom s tako silo po obrazu, da mu je vso srednjo stran obraza zdrobil. Grozno zmrzarjenega Krumpačnika so prepeljali v celjsko javno bolnico. Nesrečen sploh nima več nosu.

Maribor

m Sokol Maribor I. priredi v nedeljo, dne 1. februarja ob 20. uri v telovadnici podčastniške šole članski sestanek s predavanjem brata prosvetarja prof. Roberta Kende o borbi za zedinjenje Jugoslavije, enodejanko »On in njegov drug« ter družabnim večerom. Prijatelji sokolstva dobrodošli!

m Na svečnice bodo trgovine po odredbi trgovskega gremlija v Mariboru odprte najdalje do 13. ure.

m Izpraznitev Tegethofove rojstne hiše. Včeraj so se začele izseljevati iz Tegethofove rojstne hiše, katero nameravajo podreti, prve trgovine. Pred 1. februarjem mora biti poslopje popolnoma prazno. Svoje trgovine morajo izprazniti trgovci s čevlji Godec, trgovina z gumijastimi predmeti in motornimi vozili Moravec, trgovina z dežniki Vidmar-Fava in tobakna trafikla Svetek. Zaradi podiranja ostane tudi Gosposka ulica do nadaljnjega zaprta za promet z vozovi.

m Završni izpiti na trgovski akademiji. Na tukajšnji državni trgovski akademiji so opravljali te dni završni izpiti (maturu): Ida Brečkova, Anton Cimerman, Jožica Kožuhova, Irma Kurandova, Adolf Leskovšek, Mile Strajnar, Ivo Šostarič in Valerija Tintova, ki so ga vsi ugodno prestali.

m Pogreb ponesrečenega Grobeliška. Včeraj popoldne so ob udeležbi okrog 1500 ljudi položili k večnemu počitku v Konjicah ponesrečenega veletrgovca Franca Grobeliška. Pogreba ki ga je vodil frančiškanski župnik Landergott, so se udeležili po večini pridobitni sloji.

m Odhoditev premiere »Ciganske ljubeznice«. Premiera Leharjeve opere »Ciganska ljubeznica« se je morala vsled bolezni gđ. Fratnikove odgoditi na prihodnji teden.

m Mariborski smučarski klub priredi, v službu ugodnih snežnih razmer dne 1. in 2. februarja izlet k Rinskemu vrelcu. Odhod v soboto in nedeljo z vlakom do postaje Guštanj. Od postaje eno uro hoda do Rinskega vrelca. Za prenočišče je preskrbljeno. Informacije daje klubov tajnik v trgovini Stojec, Jurčičeva ul. 8. Vabljeni so vsi smučarji!

m Vinogradniški kongres in vinska razstava. Dne 10. maja t. l. bo v Mariboru deseti kongres vinogradnikov iz Dravske banovine, združen z občnim zborom. Istega dne ob 11.30 bo otvorila tudi velika vinska razstava z vinskimi sejmom za vina iz Slovenije. Za odstopitev svojih velikih dvoran za kongres in razstavo sta bili naprošeni Posojilnica Narodni dom in Prosvetna zveza. Na čelu vodstva vse prireditve sta gg. minister v p. prof. Venesjan in veleposestnik Lovro Petovar iz Ivanjkevec.

m Kletarski tečaj. Mariborska Zveza gostilničarskih zadrug bo priredila dne 5., 6. in 7. februarja v banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru kletarski tečaj za gostilničarje in njihove sinove. Pristopnina 40 Din za osebo. Prijave sprejema zveza.

m Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug. Mariborska Zveza gostilničarskih zadrug bo imela svoj letošnji občni zbor danes 29. t. m. v hotelu »Orek«.

m Začetek gradbene sezone. V Mariboru leto za letom upamo, da nam bo prineslo novo gradbeno podjetnost. Velike načrte delamo — na papirju. Potem sezidamo kvečjemu eno hišo, ki je res dostojna mesta. Tudi letos smo pričeli zgodaj. V ponedeljek so namreč pričeli podirati staro Tegethofovo rojstno hišo na oglu Slovenske in Gosposke ulice, da bodo na njenem mestu mogli zgraditi lepo moderno palačo Hranilnice Dravske banovine v Mariboru. Nova stavba bo v Slovenski ulici štirinadstropna. S tem bo Gosposka ulica na tem mestu znatno razširjena. S Tegethofovo rojstno hišo izginja kos starega Mariborora. Da bi kdaj izgubil tudi ključni podstavek njegovega spomenika v parku na Jugoslovanskem trgu!

m Pregled avtobusov in avtotaksov. V ponedeljek je bil uradni pregled avtobusov in avtotaksov v Prevaljah, v terek v Poljčanah, danes, v sredo ob 15. uri bo pregled zamudnikov v mestni plinarni v Mariboru, in sicer za mesto Maribor in glavavstvi desni in levi breg. V petek, 30. t. m. bo pregled v Ptujju, v soboto, 31. t. m. pa v Murski Soboti. Lastnikom avtobusov in avtotaksov, ki bi svojih vozil ne pripeljali k pregledu, se bodo vzele legitimacije in se jim bo prepovedala vsaka nadaljna vožnja.

m Lanski izvoz sadja. Lansko leto je bilo iz Slovenskih goric in ostale širše mariborske okolice odposlanih preko državne meje nad 3000 vagonov sadja v vrednosti nad 60.000.000 Din.

m Dve nezgodi. V terek popoldne je padel v Slovenski Bistrici stanujoči posestnik, 62letni Anton Just tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo v stegnu. Istega dne popoldne pa se je spodrsnilo 5letnemu posestniškemu sinu Stanislavu Vabiču, da je padel in si zlomil levo nogo. Oba je rešilni oddelek odpeljal v bolnico.

m Trg v sredo. Včerajšnji trg je bil slabo založen. Okoliščani so pripeljali samo 2 voza krompirja in zelenjave, 1 voz sadja ter 1 voz lončevine. Cene mesa so padle, druge so ostale nespremenjene. Perutnine je bilo samo 50 glav, prodanih pa tudi le 35. Zelenjavo so prodajali samo vrtarji iz najbližje okolice, prav tako evetice. Krompir se je prodajal že po 4 do 5 Din america. Na trgu za seno je bilo 7 voz sena, 1 voz otave in 8 voz slame. Seno se je prodajalo po 75 do 95 Din, otava po 60 Din, slama pa po 50 do 55 Din za 100 kilogramov. Veliko je bilo tokrat na trgu tudi sveč — za Svečnice.

m Samomorilen poskus. Včeraj dopoldne okrog 9 ure je na Koroski cesti stanujoča gostilničarjeva hči Ana S. izpila večjo količino veronala, da bi si tako vzela življenje. Rešilni oddelek jo je odpeljal v bolnico, kjer so ji izprali želodec, in je dekle sedaj izven nevarnosti.

m Smrtna nesreča otroka. V terek popoldne so delavci mestnega električnega podjetja v Počehovi postavljali droge za novo električno napeljavo. Njihovo delo so opazovali otroci in nesreča je hotela, da se neki drog zvrnil in podrl na tla 5letnega posestnikovega sina Franca Vabiča. Droge je otroku razbil glavo in zlomil desno nogo. Fantka je rešilni oddelek sicer takoj odpeljal v bolnico, a tu je včeraj podlegel poškodbam.

Zločinski šmarski požigalec napadel šolarčka

Moral je poklekniti pred njim in ga prositi milosti, da ga ni ustrelil

Šmarje, 28. januarja.

Nedavno smo poročali o več zagonetnih podtaknjenih požigih pri Šmarju, ki so povzročili trem posestnikom okoli 300.000 Din škode. Vse okolnosti kažejo, da je na delu zločinski požigalec. Minulo nedeljo so ga opazili na Velikem vrhu pri posestniku in gostilničarju Jakobu Kastelicu, ravno ko se je priplazil pod kozolec in ga hotel zažgati. Domači hlapec in nekateri domačini so se potrudili, da bi ga ujeli, a neznanec jim je še pravočasno izginil v gozd.

Preplašeno ljudstvo je radi teh dogodkov uvedlo nočno stražo. Kako zelo so potrebne straže, kaže naslednji razburljiv dogodek, ki se je pripetil davi v gozdu med vasjo Pleš in Šmarjem.

Učene ponavljalnega razreda Anton Janc iz Pleš se je davi kot običajno napravil na pot v šolo. Ko je korakal skozi gozd, je nenadoma

stopil predenj neznanec, okoli 30 let star, oblečen v črno obleko, rjave čevlje in siv klobuk in ga začel spraševati, kako se piše, kje se ponoči stražijo in če ima pri sebi kaj denarja. Jančevemu zatrjevanju, da je brez denarja, neznanec ni verjel, zato mu je sam preiskal žepa in mu nato z revolverjem v roki zagrozil, da ga bo ustrelil. Kakor izpoveduje Janc, je moral pred neznanecem poklekniti in ga s povzdignjenimi rokami prositi milosti.

Ko se je fant oddaljil, je tujec ustrelil »enkrat za njim. Ves preplašen je Janc pritekel v šolo in povedal, kaj se mu je pripetilo. O dogodku so bili takoj obveščeni orožniki, ki so uvedli obširne poizvedbe. V interesu javnega reda in varnosti je, da preišče oblast vso bližnjo okolico in izsledi neznanca, ki je postal strah in trepet prebivalstva okoli Šmarja.

Štiri obravnave pred senatom trojice

Ljubljana, 28. januarja.

Včeraj so se vršile pred senatom trojice, ki so jo tvorili predsednik Mladič in sodnika Kralj in Lederhas, štiri obravnave. Državno tožilstvo je zastopal državni pravnik dr. Fellacher.

Vlom v Tavčarjevi ulici.

Pred senatom trojice je stal kot prvi obtoženec Kosta Novakovič, rojen 1. 1848. v Novem Sadu in tja pristojen, oženjen, šofer v Podgori 38, že kaznovan. Obtožen je bil, da je par dni pred jesenskim veleseljmom nesel na stanovanje trgovca Josipa Goldsteina v Tavčarjevi ulici kovčge, ko so se Goldsteinovi vrnili z Dunaja in da je ob tej priliki izmaknil ključ, s katerimi je pozneje vlomil v Goldsteinovo stanovanje in skušal odnesti domači hčerki Erni več oblek v vrednosti 4150 Din, a je bil preprečen radi prihoda gđ. Erne, ki ga je prepodila.

Meseca anuarja t. l. si je Novakovič v Goldsteinovi trgovini prilastil dvoje daljnogledov in 3 ščipalnice v vrednosti 2190 Din, začetkom junija za časa veleselja pa v škodo mariborske tvrdke »Watra« akumulator, vreden 1650 Din. Novakovič, ki je pri Goldsteinovih opravljal službo donšačala, si je 28. junija 1930. pridržal znesek 258'50 Din, s katerim ga je poslal Goldstein k tvrdki Schneider-Verovšek, da plača neki račun, izvajal pa je pri Goldsteinovih od gospe in hčerke pod pretvezo, da potrebuje denar na sodišču za pravde, iz katerih mora dobiti najmanj 100.000 Din, zneske od 50 do 250 Din v skupnem znesku 1000 Din.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefovac grenčica« najboljšo olajšanje. Spričevala klinike za bolezni ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefovac« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefovac grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Rakek

V potek na dan sv. Martina bo na Rakeku semenj, in sicer kramarski in živinski.

Kar prepričani smo že bili, da se bo začelo z gradnjo carinarne in štirih stanovanjskih hiš za carinske uradnike najpozneje spomladi tega leta. — Pretekli teden se je namreč vršila pri banki deli v Ljubljani ponovna licitacija za oddajo del pri omenjenih stavbah z neuspehom kot prvič.

Ne odlašajte več in naročite se takoj na »Jugoslovane«. Ravnokar je začel priobčevati roman »Pot nazaj od slovitoga Remarqea« — avtorja romana »Na zapadu nič novega«.

Osebnost. Tukajšnji podružnici Ljubljanske kreditne banke je pridelen prokurist g. Flere Viktor — navdušen lovec in ljubitelj narave. Dosedaj je bil pri podružnici iste banke v Navem Sadu.

Kulturni! Seznan obvezancev za ljudsko delo je gotov in vsakomur na vpogled v občinski pisarni. Bolje je, da si ga prej ogledate in pregledate, da se ne boste pozneje jezili, če bo kaj napak zapisano.

Brežice

Sokolsko društvo v Globokem. Na pobudo brežiškega sokolskega društva se je ustanovila sokolska četa v Globokem pri Brežicah. Kakor vedno, so tudi tokrat izposlovili ustanovitev učitelji. O društvu se dosedaj še ni veliko žulo, vendar deluje z vso vnemo. Društvo si je v dobi kratkega obstoja pridobilo vse simpatije občinstva. Glavno zaslugo za ustanovitev društva si je pridobil g. Anton Mikulec, učitelj v Globokem. Agilna društvena uprava je pod vodstvom staroste g. Pavliča; tajniške posle vodi g. Leopold Cvetko; blagajniške g. Molan. Telovadbo pa vodi načelnik g. Anton Mikulec. Nadalje moramo priznati omeniti šolskega upravitelja v Globokem g. Gorjupa, ki gre društvu v vsakem pogledu na roko. Telovadba je v ljudski šoli in jo poseča okrog 20 telovadcev, posebno živahno življenje pa je ob nedeljah. Društvo se marljivo pripravlja za nastop, ki bo najbrže v spomladi.

Osebnost. Neprijetno nas je dirnila vest, da nas bo v kratkem času zapustil sodnik brežiškega okrajnega sodišča g. Josip Pfeifer. Služboval je v Brežicah krajšo dobo; zaradi izredno mirnega značaja si je pridobil globoke simpatije brežiškega, kakor tudi okoliškega občinstva. Imenovani g. Pfeifer odhaja na svojo prošnjo v Kranj. Na novem službenem mestu želimo g. sodniku prav prijetno bivanje!

Sprememba posesti. Rajhenburška občina je kupila od Kovčevičevih dedičev hišo sredi trga, katero miali baje podreti in potem na istem mestu postaviti hišo, ki naj bi služila za učiteljska stanovanja. Zdravnik g. dr. Jensterle iz Trbovelj je kupil od g. 8. Lenarda vinograd in vinarčarju v znani vinski gori Sremiču.

Divji lovci. Letos so divji lovci v našem oko-

Občni zbor društva »Pravnik«

Ljubljana, 28. januarja.

Danes popoldne se je vršil v justični palači občni zbor društva »Pravnik«. Vodil ga je dvorni svetnik v p. g. Bežek, ki je čestital g. Keršiču k imenovanju za predsednika deželnega sodišča. Nato je dal besedo tajniku dr. Sajovicu. Iz njegovega poročila posnemamo, da ima društvo 680 rednih članov in 4 častne člane. V teku leta je pristopilo društvu 35 članov. Umrlo pa jih je 8, med njimi sta ustanovitelja, in sicer dr. Brumen in Avgust Drucker. Izstopilo je 17 članov. Društvo je priredilo v teku leta 10 predavanj, od katerih se je 6 bavilo z novim kazenskim zakonikom. Društvo je izdajalo glasilo »Slovenski pravnik«, ki izbaja že 47. leto. »Slovenski pravnik« prinaša prispevke iz vseh panog pravne vede, razen tega ocene in poročila, kakor tudi zbirko odločb iz civilnega in kazenskega prava.

Blagajnik dr. Rutar je poročal, da je imelo društvo 69.809.60 Din dohodkov in 52.561.22 Din izdatkov, tako da je znašal prebitok 16.748.38 dinarjev. Čista imovina znaša 19.289.72 Din. Po prečitanih blagajnikovega poročila je g. Bežek sporočil zborovalcem, da je pravkar prejel obvestilo, da je Odvetniška zbornica votirala društvu 5000 Din. Za revizorje je poročal dr. Zirovnik, nakar je bil odboru podeljen absolutorij.

Pri spremembah pravil je bilo sklenjeno, da se spremeni § 9. v toliko, da se voli mesto 10 odbornikov v bodoče 12, § 12. pa tako, da je za kvorum potrebnih 5 članov.

Pri volitvah sta bila na novo izvoljena z vzklikom dr. Urbane in dr. Lučevnik. Celotni odbor je sedaj sestavljen tako-le: predsednik dr. Danilo Majaron, odborniki: dr. Bežek, dr. Krašovec, dr. Jančič, in svetnik Kuder; pregledovalca pa sta dr. Tekavčič in dr. Zirovnik.

Večer Češkoslovaško-jugoslovanske lige

Ljubljana, 28. januarja.

Nocoj se je v dvorani Delavske zbornice vršil prijeten prosvetno - družabni večer Češkoslovaško - jugoslovanske lige s predavanjem g. konzula CSR Ševčika o zgodovinskem pohodu češkoslovaških legij skozi Rusijo in Sibirijo in o njihovem odisejskem povratku po daljnjih oceanih v osvobodeno domovino. Dvorano je napolnila številna občina naših Čehoslovakov, narodnega občinstva, naših kulturnih delavcev in zlasti mladine. Občinstvo je v imenu lige nagovoril g. dr. Egon Stare v zanesenih patrijotičnih besedah, v katerih je podčrtal zgodovinski pomen prijateljstva in bratstva med obema narodoma in globokoumno orisal razvoj nacionalne zavesti Slovencev od tesnih meja najžejše domačije do jugoslovanstva in slovanstva, razvoj, za katerega ima nemale zasluge baš Čsl-jugosl. liga.

Ko je v lepi, blagovestni češčini pozdravil g. konzula Ševčika, je dvorana odmevala v gromovitem aplavzu. Potem je g. konzul po kratkem uvodu v slovenščini predaval v češkem jeziku o stvari sami. Njegova izvajanja so ponazarjala lepo uspele skioptične slike. Z živo besedo je g. konzul orisal življenje in borbe, težave in heroizem češkoslovaških vojakov v ruskem ujetnistvu — g. konzul je pot legionarjev preživel tudi sam. V živih podobah so se pred poslušalci vrstile osebe in momenti, ki so odločili o tej veliki dobi nove nacionalne zgodovine češkoslovaškega naroda in pred njihovimi očmi so se pojavljale vse daljne, neznanne pokrajine od Kijeva preko Moskve, Vladivostoka in Pekinga pa do Trsta in do največjega trumfa — do ustvaritve nacionalne države. Občinstvo je predavanje — o katerega vsebini bomo še o priliki poročali — sprejelo z navdušenim aplavzom.

Večer je zaključila čajanka, ki so jo pod vodstvom ge. minister dr. Kramerjeve pripravile in oskrbele gospe konzul Ševčikova, vicekonzul Cibelkova, Govekarjeva, dr. Stetelova, profesor Jeranova, direktor Kroftova, prof. Burjanova, dr. Staretova, Kavčičeva, Mohoričeva, dr. Krivičeva, dr. Slokerjeva, dr. Borkova, Engelmanova in in gđ. Mohoričeva.

Cerknica

Proslava sv. Save. V terek je bila v Cerknici, in sicer v šoli, manjša proslava sv. Save. Govor o sv. Savi je imel tukajšen nadučitelj g. Leopold Hladnik.

Ponesrečen voznik. Neki hlapec se je peljal s lahkim vozom od Begunj proti Cerknici. Ker je bil pa hlapec truden, je med potjo na vozu zadremal. Konj je šel svojo pot in, ko se je hlapec najlepše sanjal, je konj z vozom zadel ob kanton. Voz se je prevrnil in tudi hlapec se je zdrnil, a bilo je že prepozno. Padel je pod voz in dobil je precej hude poškodbe. Zelo občutno se je poškodoval na desni nogi.

Danes bomo tišč. To burko so odigrali v nedeljo zvečer v dvorani Prosvetnega društva z velikim uspehom. Kakor čujemo, pripravlja Prosvetno društvo opero »Mlada Bredac«.

Šoštanj

Popoln uspeh sokolskega orkestra. Godbeni odsek Sokolskega društva v Šoštanju je priredil v soboto 24. t. m. zvečer v dvorani sokolskega doma svoj prvi koncert. Tako smo vendar dobili svoj dolgo pričakovani orkester, o katerem smo tudi prepričani, da bo ostal in se razvijal. Za to nam jamči njegov vodja bančni ravatelj g. Luce Koritzky, cigar inicitivnosti in energiji ter doslednosti in ljubezni do stvari se je posrečilo, da je v kratki dobi zbor vestno izpilil in sprvil tako daleč. Saj se nam v jeseni že obeta simfonija pri znatno pomnoženem orkestru. Orkester ima velik kulturni in gnoten pomen; vse naše predstave bodo z njim poživljene in boljše obiskane, veliki izdatki za tuje godbe bodo odpadle v korist Sok. društvu. S svojim prvim nastopom si je pridobil naše upanje.

Pustolovec kot zdravnik

Kranj, 28. januarja.

V zadnjem času se je pojavljal v okolici Kranja mlad neznan človek, ki se je izdajal za uradnega zdravnika, ki ima od banske uprave nalogo, da preišče vse ženske, ker se baje širi med njimi neka nalezljiva bolezen. Stopil je enostavno v vsako hišo, brez predstavljenja in legitimiranja, in zahteval, da se mu morajo ženske sleči, da jih preišče. Kazal je tudi nek lepak, ki ga je povsod prebral. Če se mu zlepa ni posrečilo doseči smoter, je postal kar nasilen. Nasilnež je, kakor ga opisujejo oni, ki so ga imeli čast videti, še mlad; mogoče je star kakih 25 let. Oblečen je elegantno. Nosi moder suknjič, svetle hlače in čepico. Postava je srednje.

V preteklem tednu je bil v Zabnici, kjer pa ni imel sreče. Neka ženska, ki jo je hotel s silo preiskati, se mu je uprla in moral je bežati. V ponedeljek 26. t. m. pa se je pojavil na Kucni poleg postajališča Sv. Jošt, ki šteje vsega skupaj nekaj hiš. Ko je prišel s svojo zahtevo k posestniku Jegodiču, vulgo Kozovcu in hotel izvrševati svojo nalogo, so ga fantje pregnali in pobegnili brez sledu. O zadevi je bila takoj obveščena kranjska žandarmerija, ki je poslala še istega dne dva orožnika na Kucno. Neznanec je sicer preje trdil, da potuje v smeri proti Selški dolini. Vendar je bilo vse iskanje v tej smeri brez uspeha. Najbrž se je odpeljal z vlakom ali pa je odšel v kako drugo smer.

Nezgodna v pijanosti

Kranj, 28. januarja.

Včeraj se je mudil v Kranju trgovec I. K., doma iz okolice Radovljice, in nakupoval blago za svojo trgovino. Hotel se je odpeljati s popoldanskim vlakom domov. Ker pa se ga je mož malo preveč nalezal, ni prišel niti do kolodvora. Najpreje je padel dvakrat na tla, toda se je srečno pobral. Pri Gabrčevih kovačnici nasproti savskemu mostu pa se je zadel v kamenit steber, padel in obležal. Med drugimi ga je videl tudi sinček stražnika g. Kettleja-ki je takoj skočil po očeta, ki je bil sicer ta dan prost. G. Kette je preskrbel dvokolnico, s katero so ga odpeljali na rešilno postajo. — Poklicali so zdravnika g. dr. Edvarda Šavnika, ki je ugotovil, da si je nesrečnež izpahnil levo roko in da je udarjen tudi na glavi, ker je bruhal kri. Pač neprijetne posledice alkohola.